

[STAATSHERVORMING]

Vlaamse Beweging komt in actie

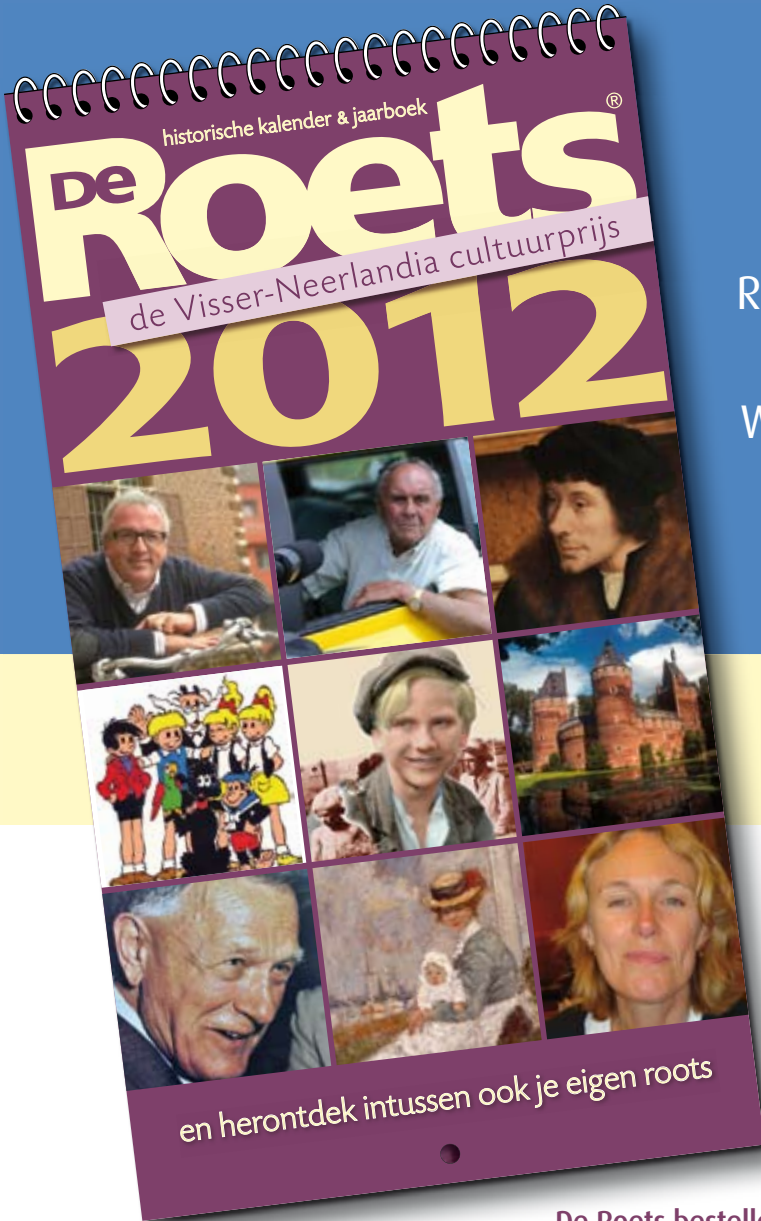
[G1000]

Democratisch deficit

Verliezers aan de macht

Peter Benoit... een deejay?

Was Vesalius een schilder en Isala van Diest een judoka? Was Van Helmont een brouwer, Rogier van der Weyden een dichter? Was Simon Stevin een bakker, Wizo the Fleming een striptekenaar, en Lily Boeykens een actrice? Het antwoord vind je in 'De Roets'.

Over markante mensen van bij ons, over feiten van vroeger, met een weetje voor elke dag.

De Roets[®]
de Visser-Neerlandia cultuurprijs
historische kalender & jaarboek

De Roets bestellen via internet is echt eenvoudig. Zie www.roetsinfo.eu

BESTEL BON

Stuur de ingevulde bon of een kopie ervan naar De Roets, Sint-Adriaanweg 12, 3190 Boortmeerbeek

Uiteraard kan je deze gegevens ook digitaal doorgeven via www.roetsinfo.eu/bestelling

Ik bestel graag De Roets 2012 en stort 16,95€ (inclusief verzendingskosten binnenland) op rekeningnummer BE89 9730 3245 1685 van De Roets.

Voornaam en naam

Naam bedrijf/instelling/organisatie

Straat/huisnummer/bus

Postnummer Gemeente

e-mail

Nous avons un accord

PIETER BAUWENS

Er is dus een zesde staatshervorming. Nu we de teksten hebben, kunnen we eindelijk de details bekijken. De hoerastemming is plots al minder, zelfs in de pers. Zo loopt het altijd: na de euforie komt de ontchuchtering. Die zal deze keer snel toeslaan. Vrij snel zal blijken dat deze staatshervorming een typisch Belgisch akkoord is: de onderhandelaars hebben punten gevonden waarover ze een akkoord konden sluiten. Maar ze hebben niet de problemen opgelost die moesten worden opgelost. Er is dus een staatshervorming, maar de fundamentele problemen blijven.

*Een regering
zonder Vlaamse meerderheid
is blijkbaar
geen punt in Vlaanderen.*

Door het zogenaamde Vlinderakkoord is er meer versnippering van bevoegdheden, meer bric á brac en geen duidelijke keuze, dus zeker geen copernicaanse omwenteling. Ik blijf me na deze staatshervorming nog meer de vraag stellen of het participationisme nog toekomst heeft. Kunnen we nog via federale onderhandelingen stappen vooruit zetten voor Vlaanderen? Moeten we met deze staatshervorming niet vaststellen dat er meer verloren gaat dan dat er wordt gewonnen? Verder in dit nummer roept Jozef Cassimons de Vlaams Beweging en de V-partijen op om samen te zitten om een nieuwe strategie af te spreken voor de toekomst. Geen slecht idee.

N-VA blijft

Eens de teksten beschikbaar, was het uitkijken naar de reactie van de N-VA. Blijft ze of blijft ze niet in de Vlaamse regering? De partij besliste te blijven. Dat was politiek-strategisch de enig juiste keuze. En ja, de N-VA is inconsequent, de staatshervorming voldoet niet aan de Octopusnota en de resoluties van het Vlaams Parlement. En had de N-VA niet gezegd dat ze daar haar conclusies zou uit trekken? Ze zouden het spel toch hard spelen ... Niet door uit de Vlaamse regering te stappen dus. En dat is verstandig. Ten eerste staat het Vlaamse niveau op zichzelf, als je het ernstig neemt mag je er niet uit trekken wegens een federale beslissing. Daarnaast is politiek een machtsspel. Je hebt meer of minder stemmen, bijvoorbeeld. De N-VA vist deels in dezelfde electorale vijver als de CD&V. Ik schreef

het eerder al, ideologisch is het verschil tussen de twee zeer klein. De CD&V wil het verschil maken door zich als de verantwoordelijke van de twee op te stellen. Die partij die wel akkoorden sluit. De N-VA kon zichzelf enorme schade toebrengen door de CD&V gelijk te geven en uit de Vlaamse regering te stappen. De N-VA zou dan niet meer die centumpartij zijn, die beleidspartij, die ook zeer Vlaams is, maar enkel een gewone Vlaamsgezinde partij. Ze hebben de emotie overwonnen en puur rationeel een strategische beslissing genomen.

Groen!

Vervolgens moesten we afwachten wat Di Rupo zou doen: de groenen dumpen of niet. Het was duidelijk dat de formateur ze liever aan boord hield, maar ondanks zijn theater is dat niet gelukt. Hier hielden de Vlaamse partijen wel het been stijf. Het dumpen van de groenen heeft het perverse effect dat in Vlaanderen enkel nog partijen reageren die bij de vorige federale verkiezingen verloren hebben. Het gevolg is ook een regering met een minderheid van 49% aan Vlaamse kant en meer dan 80% in Franstalig België. Er was een tijd dat Yves Leterme de Open Vld bezwoer een door haar geleide regering zonder Vlaamse meerderheid te bestrijden van De Panne tot Opgrimbie. Maar alles went, na een eerdere regering zonder meerderheid in Vlaanderen hebben de Vlaamse politici gemerkt dat dit blijkbaar geen groot punt is in Vlaanderen. Dus waarom niet verdergaan op die weg? Open Vld noch sp.a moeten bang zijn de rekening daarvoor te krijgen. Hun kiezers liggen er waarschijnlijk niet echt wakker van. Of hetzelfde geldt voor de CD&V betwijfel ik. In het perspectief van de strijd met de N-VA lijkt het geen verstandige beslissing.

Open Vld en sp.a willen nu inzetten op een goede sanering, een ernstige besparing, een overtuigende begroting. Daar liggen hun kiezers wel wakker van. Maar de sp.a- en Open Vld-kiezers verlangen wel een ander resultaat. Als de begroting hetzelfde knip-en-plak-niveau haalt van de staatshervorming dan zal de Belgische rating nog wel wat zakken. Daarbij, de eerste principes voor die begroting moeten bij Europa worden ingediend als deze Doorbraak in uw bus valt. Kort dag. We kunnen alleen maar hopen dat er toch visie en doortastendheid in de ploeg komt. Zoniet krijgen onze kinderen niet alleen de rekening voor de overname van Dexia gepresenteerd, maar ook die voor de besluiteloosheid van onze politici, en voor het democratisch deficit van België. □

Francesca Vanthielen (druk bezet door de 61000, de politieke Burgertop) in Dag Allemaal, 10 oktober: 'Ik ben een overtuigde Vlaming in elke vezel van mijn lijf. Ik geloof in responsabilisering. Solidariteit is belangrijk, maar als je kijkt naar wat er gebeurt in de wereld, zullen we ons systeem toch grondig moeten hervormen. Mijn hoed af voor de N-VA. Want ze doen misschien niet mee momenteel, maar als we staan waar we nu staan, dan is dat dankzij hen.'

Auteur Pascal Verbeke in De Standaard, 1 oktober: 'Vandaag is het hip om Waal te zijn. Vandaag zit Wallonië na een luwe tussenpauze weer op een kruispunt zoals eind de jaren '60, begin de jaren '70. Weer staan ze voor die vraag: wat met België, wat met onszelf? Laat dat de verdienste zijn van Bart De Wever: Wallonië maakt een prise de conscience door.'

Philippe Destatte, voorzitter studiecentrum Institut Jules Destrée in De Standaard, 1 oktober: 'Wallonië heeft het, tussen 1995 en 2000, ondanks forse Europese steun niet beter gedaan dan de verpauperde regio's in de nieuwe lidstaten die sindsdien bij de EU gekomen zijn. Integendeel, die regio's zijn er veel beter in dan wij.'

Siegfried Bracke in DSWeekblad, 1 oktober: 'Wat de financieringswet betreft: we hebben nu eenmaal geen teksten. Bestaan ze wel? Als ik al dat gegoochel met cijfers hoor, steekt bij mij een journalistieke reflex op. Dan wil ik weten wat het échte verhaal is. Al die mumbo jumbo

met een miljard hier en zoveel miljoen daar ...'

Paul Magnette (PS) over de communautaire akkoorden in De Morgen, 28 september: 'Dat zowel FDF als N-VA tegen zijn, bewijst dat het goede akkoorden zijn.'

Martin Buxant ex-LLB nu journalist van en in De Morgen, 26 september: 'Iedereen weet dat om Brussel echt te hervormen, er andere serieuze maatregelen moeten worden genomen. Maar dat zou veel tijd kosten. En die tijd willen de acht partijen die een staats hervorming onderhandelen, niet nemen.'

Tinneke Beeckman in Knack Wt, 21 september: 'Wie niet ziet dat de ene Belgische democratische ruimte eigenlijk niet meer bestaat, ontkent volgens mij het licht van de zon. Vlamingen en Franstaligen zijn uit elkaar gegroeid mede doordat hun politieke partijen gesplitst zijn. En dat heeft ook niets te maken met schuld of met moraal. Dat is gewoon zo. Het wijst erop dat die scheiding door de bevolking echt is gewild en beleefd.'

Hugues Danze, adjunct-hoofdredacteur van de Waalse Sudpresse-kranten in De Morgen, 16 september: 'BHV is slechts het topje van de immense ijsberg. Het mag duidelijk zijn dat de splitsing van BHV fundamenteel niets oplost. Ze maakt in ieder geval geen eind aan het onaangename gevoel dat het samenleven niet wil lukken. Dat België, of men dat nu wil of niet, iedere dag een beetje verder verdampt.'

CULTUURVERSCHIL (1)

De Franstalig-Brusselse advocaat Christophe Marchand pleit liever voor een Vlaamse rechtbank dan een Franstalige. De rechtsomgang en -interpretatie van de Vlaamse rechters bevat hem ook beter. 'Vlamingen zijn softer als het op de drugswet aankomt. Cannabis kweken, zelfs op grote schaal, wordt in het zuiden van het land veel strenger bestraft'. Omgekeerd zijn Franstalige rechters 'minder snel geneigd een Marokkaanse verdachte uit te leveren aan Marokko'.

CULTUURVERSCHIL (2)

Christophe Marchand spreekt van een 'cultuurverschil tussen de noordelijke en zuidelijke magistratuur in ons land'. Franstaligen zijn volgens hem 'meer laxiste'. Daarmee bedoelt hij 'dat het bij hen allemaal wat trager gaat'. Hij besluit: 'ik pleit anders voor een Vlaamse rechter dan voor een Franse. In het Nederlands moet alles meer to the point. Als ik een Franstalige procureur wil bekritisieren, doe ik dat veel voorzichtiger'. (DM, 6 okt.)

BERBER POWER

Op het Groene Plein in Tripoli betoogden 20 000 Libische Berbers. Zij eisten erkenning van hun Berbertaal als officiële of minstens nationale taal. Berbers vormen 5 tot 15 % van de Libische bevolking. Onder Kadhafi was het hen verboden hun taal te spreken of hun kinderen Berberwoorden te geven. De manifestanten willen geen onafhankelijkheid, wel erkenning van hun cultuur en rechten in de nieuwe grondwet. (De Groene Amsterdammer, 6 okt.)

FDF

Nu het tot Fédéralistes Démocrates francophones omgedoopte FDF geen deel meer uitmaakt van koepelpartij MR, wet de partij de messen. Op een druk bijgewoond congres (9 oktober) haalde burgemeester van Oudergem Didier Gosuin als eerste uit naar de andere Franstalige partijen: 'Respect opbrengen voor de beloftes die werden gedaan aan de kiezer betekent niet dat je radicaal bent. Het FDF is dat niet. De stigmatisering omdat we niet

10

Tien minuten. Langer duurde de openingszitting van het nieuwe politiek jaar in de Kamer niet. Normaal wordt die zitting op de tweede dinsdag van oktober opgeluisterd met onder meer een regeringsverklaring. Gezien er (op dat ogenblik) 485 dagen na de verkiezingen nog altijd geen regering was, bleef de state of the Union noodgedwongen achterwege. Na een korte toespraak van voorzitter André Flahaut zat de eerste werkdag van de Kamerleden er al meteen op en mocht iedereen naar huis.

akkoord gaan met het eenheidsdenken, moet stoppen. De PS-cdH-MR-Ecolo-soep bevat zoveel ingrediënten dat ze geen smaak meer heeft, behalve de bittere smaak van verloochening'.

TAALACHTERSTAND

Van de 182 510 niet-werkende werkzoekenden in Vlaanderen kampt volgens een recent onderzoek van de VDAB bijna 16 % met een taalachterstand Nederlands. Die taalachterstand varieert van 'geen enkele kennis' van het Nederlands (2,7%) tot een 'beperkte kennis' (73 %). De grootste groep werkloze werkzoekenden met taalachterstand vormen de allochtonen met vreemde moedertaal (58 %). Autochtonen met Frans als moedertaal komen met bijna 15 % op de tweede plaats, gevolgd door autochtonen met vreemde moedertaal (14,5 %). De taalachterstand bij werkzoekenden is het grootst in de Vlaamse Rand (48,5 % taalachterstand bij werkzoekenden), langs de taalgrens (20 %) en in de centrumsteden (20 %). De VDAB hanteert sinds 2009 het 'sluitend taalbeleid'. Daarbij worden nieuwe werkzoekenden bij inschrijving getest op hun kennis van het Nederlands en eventueel doorverwezen naar het Huis van het Nederlands voor taallessen.

PROFEET BRASSER

Cartoonist Brassers is overleden in 2001 maar zijn tekeningen blijven tot vandaag actueel. De oorzaak ligt niet zozeer bij de profetische krachten van Brassers maar wel bij het feit dat op sommige vlakken onze politici al jaren ter plaatse blijven trapelen. Ontdek wat we bedoelen op pagina 23.

COMMENTATOREN TWIJFELEN

Diverse politiek commentatoren in Vlaanderen hadden veel twijfels bij de afspraken gemaakt in het zogenaamde Vlinderakkoord. Een selectie.

Over BHV1 melden **CARL DE VOES** in De Standaard (6 okt.): 'Zoals eerdere veldslagen leerden, is niets zeker zolang uithollende passages die achter in de tekst schuilen, niet gekend zijn. Bovendien moet dit akkoord nog in wetteksten worden gegoten, er moet over worden gestemd, om nadien uitgevoerd te raken, over enkele jaren. En de opmerking die Melchior Wathelet dinsdag maakte, dat er bij de Vlamingen nog wat misverstanden bestaan over BHV1, klinkt evenmin geruststellend.'

Voor BHV2 citeren we **DIRK CASTREL** in Gazet van Antwerpen (6 okt.): 'We zien weinig of geen Vlamingen in Wallonië een verwijzing naar een Nederlandstalige rechtbank vragen, en wel omdat zij zich allang hebben aangepast aan het taalgebied waarin ze zich hebben gevestigd. Zoals prominente Walen als de Onkelinxen, de Van Cau's en de Coolsen aantonen. Overigens: is deze regeling geen schending van het principe van de eentaligheid van de taalgebieden, Brussel uitgezonderd?'

Tot slot de kritiek van **GUY TEGENBOS** in De Standaard (12 okt.): 'Die zesde staats hervorming bevat, net zoals de vijf voorgaande, veel pagina's en afspraken. Maar er zit geen lijn in. De hervorming vertolkt geen gemeenschappelijke visie. Ze ontstond uit de botsing van twee visies die op zowat elke punt tegengesteld waren. Met veel wroeten, trekken en sleuren, met sjacheren, afdreigen en flemen, is een stel onderdelen gevonden waarover de twee blokken het toevallig eens zijn geworden. En dát is dan tot een lappendeken aaneengehaaid.'

Op www.doorbraak.org vindt u ook commentaar van **PETER DE ROOVER** en **BART MADDENS**.

>> Vanmol

De Vlaamse Beweging en de zesde staatshervorming

Enkel een kader en trappers

Na 485 dagen stelde formateur Di Rupo zijn communautair akkoord voor aan de verzamelde pers. Nu we de teksten hebben, kunnen we eindelijk evalueren. Wat weten we en hoe bekijkt de Vlaamse Beweging deze staatshervorming? We deden een ronde langs enkele bekende en minder bekende Vlaamse Beweegers.

PIETER BAUWENS

We gaan met een positieve ingesteldheid van start. Wat heeft deze staatshervorming aan goede punten te bieden? Prof. **JAN DEGADT** is vooral positief over wat er niet in het akkoord staat. 'De tweetalige lijsten in Brussel voor de gewestelijke verkiezingen en de federale kieskring. Het is goed dat die er niet gekomen zijn, maar we moeten wel waakzaam blijven.' Dat is ook de insteek van **ERIK STOFFELEN**: 'Als je kijkt naar de partijen die de onderhandelingen hebben gevoerd, mogen we blij zijn dat het niet nog veel erger is en we geen federale kieskring of het minderhedenverdrag krijgen opgelepeld. Het kon dus nog erger.'

Te weinig

Als onze gesprekspartners dan toch positief moeten zijn, dan drijven dezelfde punten steeds boven: doelgroepenbeleid, arbeidsmarktbeleid, meer bevoegdheden, een beperkt stuk eigen financiering, meer middelen, dat is allemaal goed en mooi, onmiddellijk gevolgd door een grote 'maar'. **GUIDO MOONS**: 'Er zijn positieve punten, 11 miljard, dat is niet niks maar het blijven aanzetten, stukken en brokken. Wat we gewild hebben is het niet.' Ook de verantwoordelijkheid voor de ouderenzorg noemt de VVB-voorzitter positief, maar hij voegt er aan toe: 'het is natuurlijk niet hetzelfde als zelf de pensioenregeling in handen hebben. Homogene bevoegdheidspakketten zijn het dus niet'. De trend is duidelijk, wat de onderhandelaars bereikt hebben is volgens Guido Moons 'enkel een aanzet, een begin, het is alsof ze zeggen, je krijgt op termijn een fiets, hier zijn al het kader en de trappers, de rest komt waarschijnlijk wel en doe het goed ondertussen.'

De constitutionele autonomie voor Brussel toont de winnaar van dit akkoord: Brussel

JOZEF CASSIMONS zit op dezelfde golflengte: 'er zijn licht positieve punten, er worden bevoegdheden overgeheveld, maar eigenlijk zijn het maar façade-overhevelingen. Als je zelf een arbeidsmarktbeleid wil organiseren, moet je zelf de regelgeving kunnen veranderen, ook die van de werkloosheid, maar alle regels blijven federaal. Eigenlijk zijn het geen bevoegdheids-overdrachten, maar loketoverdrachten.'

RUDI DIERICK houdt dezelfde lijn aan: 'de overheveling van het arbeidsmarktbeleid is positief, maar te beperkt.' Dierick maakt een andere vergelijking om zijn ontgoocheling over de staatshervorming duidelijk te maken. 'Stel dat je een hele dag hebt gewandeld, je bent een hele dag in de weer geweest, het middageten gemist en altijd maar doorgedaan. Dan kom je thuis en eindelijk is daar het langverwachte avondmaal: een beschuit met garnaalsalade. Het is positief dat je te eten krijgt en garnaalsalade is lekker, maar is dat alles? De staatshervorming is zo beperkt dat je moet oppassen om ze positief te noemen.'

Te veel nadeel

JOHAN VAN DEN DRIESSE heeft het moeilijk om iets echt positief te noemen. 'Er zijn wat pluspunten, maar de vraag is, wat kan Vlaande-

ren in de praktijk met die bevoegdheden doen? Ik denk dat dat niet opweegt tegen de nadelen.' Erik Stoffelen volgt: 'Als je kijkt naar de kostprijs, als je weet wat er tegenover staat, is het moeilijk om het positief te noemen. Neem nu de kinderbijslag. Is de nieuwe regeling beter? Door deze akkoorden versterkt men de gewestvorming met drie, dat is de foute richting en door dit akkoord zou die richting wel eens de evidente richting kunnen worden.' Het is dus te weinig, de berg heeft een muis gebaard, 485 dagen crisis geeft te weinig resultaat.

Driedelig

Guido Moons gaat door op het punt van Erik Stoffelen. 'Wat mij sterk stoort, is de ingebakken driedeligheid. De constitutionele autonomie voor Brussel (Brussel kan zelf zijn politieke bestuur organiseren – red.) geeft aan wie de winnaar van deze staatshervorming is: Brussel. Brussel krijgt constitutionele autonomie en een heel pak geld, 461 miljoen euro om precies te zijn. Brussel wordt een supergewest.' Rudi Dierick valt hem bij. 'Als je naar de geldstromen kijkt in deze staatshervorming, dan zie je duidelijk de driedelige structuur. Soms wordt iets aan de gemeenschappen toegekend, maar in Brussel is dat dan voor de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC), dus is het eigenlijk een verdeling volgens gewesten.' De onderliggende kritiek is dat de Vlamingen zo in Brussel steeds meer worden losgemaakt van de rest van Vlaanderen. Zo stelt Rudi Dierick wat scherp: 'niet elk Vlaams kind zal dezelfde kinderbijslag krijgen'. Jan Degadt tilt zwaar aan het principe van de verdeling van de kinderbijslag: 'hier wordt de logica van de

voorbij staathervormingen verlaten, namelijk dat persoonsgebonden materies naar de gemeenschappen gaan. Door de kinderbijslag aan de GGC toe te wijzen, kiest men eigenlijk voor de gewesten. De kinderbijslag door de Vlaamse gemeenschapscommissie laten uitkeren was beter geweest. En het gaat verder, de GGC krijgt meer en meer bevoegdheden, zelfs voor cultuur nu, lees ik. Zo bouw je de legitieme vertegenwoordiging van de Vlamingen af ten voordele van de tweetalige Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.'

Johan Van den Driessche lust de kindergeldregeling ook niet. 'De verantwoordelijke minister is een Brusselse gewestminister. Als Vlaming in Brussel steeds moeten optornen tegen een meerderheid is dat niet vol te houden. Het was beter geweest dat een Vlaamse minister daarvoor bevoegd was en in Brussel dan overlegt met zijn Franstalige collega.' De keuze voor meer bevoegdheden voor de GGC wordt dus gezien als de kiem van wat je een Brusselse gemeenschap zou kunnen noemen. Johan Van den Driessche vat het samen: 'met dit akkoord wordt de band tussen Brussel en

Vlaanderen verder afgebouwd. En eens dat nu wordt vastgelegd, kan men daar niet meer op terugkomen.' Dat is volgens Van den Driessche misschien ook de reden waarom Brussel zo prominent naar voren wordt geschoven in de kritiek van de Vlaamse beweging op deze staathervorming: 'je kan altijd nog hopen dat je bij een volgende staathervorming nog meer bevoegdheden zal binnenhalen. Maar op de beslissingen rond Brussel en de Rand kan niet meer worden teruggekomen. Die zijn definitief.'

Brusselse Vlamingen

Brussel blijft de kritieke zone. Guido Moons: 'de splitsing van BHV zorgt ervoor dat de Vlamingen in de hoofdstad politiek van de kaart worden geveegd, en wat krijgen ze in de plaats? Zelfs niet het respecteren van de taalwetten in Brussel. Als de Vlamingen straks nog verkozen willen worden, zullen ze moeten uitpakken met een eenheidslijst. Of figureren op een Franstalige lijst.' De onmogelijkheid voor Vlamingen om nog in Brussel verkozen te worden baart ook Jan Degadt zorgen. 'Er was beter een appartering, of een ander systeem, geweest

om stemmen in Vlaams-Brabant te verbinden met stemmen op Vlaamse lijsten in Brussel. Nu is er een groot gevaar dat er federaal geen Vlaamse Brusselaars meer verkozen zullen raken.' Volgens Rudi Dierick is het vele geld voor Brussel 'buiten proportie tegenover de Vlaamse realisaties. De hervorming in Brussel is een gemiste kans. Er is nooit echt onderzocht of Brussel al dat geld wel nodig heeft of waar er in Brussel nog kan worden gesaneerd.' Volgens Jan Degadt hadden de andere gewesten in ruil voor het geld meer inspraak moeten krijgen in Brussel. Erik Stoffelen vindt het een perverse redenering: 'we betalen veel voor Brussel en we krijgen er niets voor terug, geen beter bestuur, geen tweetaligheid. Het is toch echt pervers dat we eigenlijk zouden moeten betalen voor onze rechten in Brussel, maar nu betalen we ook en we krijgen niets in de plaats.'

Financieringswet

De financieringswet is voer voor specialisten, is het antwoord op onze vragen daarover. Erik Stoffelen: 'maar als die specialisten mij verzekeren dat Vlaanderen in 2030 nog altijd meer

Wie is wie?

JOZEF CASSIMONS [1] is gepensioneerd federaal ambtenaar van de FOD Arbeid en Tewerkstelling. Hij is actief betrokken bij het middenveld in zijn woonplaats Ninove, bestuurslid van het Vlaams Komitee voor Brussel en waarnemend voorzitter van het Verbond voor Vlaams Overheidspersoneel. **JAN DEGADT** [2] is een Vlaamse econoom en hoogleraar aan de Hogeschool-Universiteit Brussel (HUB). Hij publiceerde onder meer over economische aspecten van de Brusselse problematiek en was tot deze zomer voorzitter van het Vlaams Komitee voor Brussel (VKB). **RUDI DIERICK** [3] is bestuurder van Alkilian nv en politiek secretaris van het OVV. <http://rudidierick.wordpress.com/>. **GUIDO MOONS** [4] is leraar in het buitengewoon onderwijs. Hij kwam via de IJzerbedevaart en het Taal-Aktie-Komitee (TAK) in de Vlaamse Beweging. Als TAK-woordvoerder stond hij in de jaren tachtig en negentig op de barricaden, van amnestie tot Voeren. In 1999 werd hij een eerste keer voorzitter van de Vlaamse Volksbeweging (VVB). Na een tussenstap als politiek secretaris werd hij in 2010 opnieuw verkozen tot voorzitter van de VVB. **ERIK STOFFELEN** [5] werkt als kaderlid voor het Vlaams & Neutraal Ziekenfonds. Hij kwam in contact met de Vlaamse Beweging via de KSA en het KVHV waar hij twee jaar preses was. Erik Stoffelen is voorzitter van het Algemeen Nederlands Zangverbond en secretaris van het Aktiekomitee Vlaamse Sociale Zekerheid. **JOHAN VAN DEN DRIESSCHE** [6] is een onafhankelijk bestuurder van vennootschappen, medestichter/ondervoorzitter van de denkgroep In de Warande en voorzitter van vtbKultuur (voorheen VTB-VAB vzw); www.johanvandendriessche.eu

[2]

[3]

[5]

[4]

[6]

[1]

[Staatshervorming]

zal betalen, wat is dan het voordeel van deze staatshervorming?' Rudi Dierick stelt zich grote vragen bij de financieringswet en welke voordelen de Vlaming daar kan uit halen. 'De globale belastingdruk zal Vlaanderen niet kunnen verlagen, want dat wordt nog altijd unitair bepaald. Er is geen sprake van financiële autonomie.' Ook bij Guido Moons kan de financieringswet op weinig enthousiasme rekenen: 'Vlaanderen heeft een goed financieel bestuur. Maar wat wordt het in de toekomst als Vlaanderen zal moeten bijspringen in de federale kas?' Net dat is volgens Rudi Dierick het probleem. 'Zullen we nog ooit een goed financieel-economisch beleid kunnen organiseren? Slecht beleid zit in deze staatshervorming ingebakken. De Franstaligen zijn niet de winnaars van deze staatshervorming, wel de Franstalige politieke kaste. Ze kunnen een gewetensonderzoek naar hun verantwoordelijkheid voor de situatie nog maar eens uitstellen en zich nestelen in hun versterkte posities.'

Volgens Erik Stoffelen ligt de knoop bij de sociale zekerheid. 'De sociale zekerheid blijft federaal, daar wordt niets fundamenteel aan gewijzigd. Als je daar niets kan aan doen, dan verandert er niets. In de sociale zekerheid daar zit het, al de rest is Spielerei.'

Guido Moons heeft nog een fundamentele kritiek: 'ik daag u uit om de mening van de mensen in de straat te vragen over dit akkoord. De mensen hebben die vaak niet, want het is te moeilijk. Dit akkoord is enkel te begrijpen door een beperkte nomenclatuur, niet door de burger. Dat is niet democratisch.'

Bij Rudi Dierick komt spontaan dezelfde opmerking: 'deze staatshervorming is zo complex dat het niet meer aanvaardbaar is, het is niet meer democratisch.'

De laatste

Wat is een goede toetsteen voor een eindoordeel? Rudi Dierick mikt voor een evaluatie op de resoluties van het Vlaams

Parlement uit 1999. De CD&V-spinning stelt dat die resoluties, dankzij de CD&V, allemaal gerealiseerd zijn. Rudi Dierick analyseert het voor het OVV: 'we staan toch nog ver van de realisaties van die resoluties. Dus als de Vlaamse partijen hun eigen resoluties ernstig nemen, zullen ze snel opnieuw aan tafel moeten. Er zal opnieuw moeten worden gepraat.'

Ook volgens Jan Degadt is het geen definitieve staatshervorming: 'het is geen mooi akkoord. Ik voorspel dat ze binnen een jaar of drie opnieuw aan tafel moeten omdat er nieuwe problemen op de agenda staan.'

Jozef Cassimons haalt er de Baertdoctrine bij. 'Met de regeling rond De Zes is er een extra grendel, dus een extra hindernis op de weg naar onafhankelijkheid. Hoe krijg je die ooit weg? De V-partijen mogen dan in Vlaanderen nog een meerderheid hebben, ze kunnen er niets meer aan veranderen. De Vlaamse Beweging en de V-partijen moeten zich dringend bezinnen over de te volgen strategie.' □

Vlaamse Beweging in actie

De evaluatie is unaniem: dit is een slechte staatshervorming. Wat nu? Volgens Rudi Dierick moet de Vlaamse Beweging mobiliseren. 'Er zou binnen het OVV een actiecomité moeten worden opgericht dat het verzet organiseert, zoals ten tijde van Egmont [1977].'

Ook Johan Van den Driessche maakt de vergelijking met het Egmontpact: 'we moeten actie voeren zoals met Egmont. Omdat in Brussel en de Rand zaken worden opgegeven die ons later zuur gaan opbreken.' Erik Stoffelen ziet het nog fundamentele: 'de Vlaamse Beweging moet het democratische deficit van België op de politieke agenda houden, zoals ze dat ook met BHV heeft gedaan. Dat wordt de uitdaging, de druk moet hoog blijven. En dan presenteren we de rekening aan de B-partijen op hun samenvallende verkiezingen. Als die opnieuw het communautaire als thema hebben, zullen ze snel ondervinden hoe fijn samenvallende verkiezingen zijn.'

De Vlaamse Volksbeweging (VVB) voert al actie tegen de staatshervorming. Guido Moons: 'onze slogan is "Di Rupo-akkoord: niet in mijn naam". We zullen niet enkel slogans bovenhalen, maar ook met argumenten uitleggen waarom we tegen zijn en alternatieven aanbieden. We zullen ook specialisten aan het woord laten om te laten zien dat onze argumenten niet zomaar de kritiek zijn van wat hardliners die nooit akkoord gaan. De modale Vlaming moet het potverterende België onderhouden, dat is niet waar hij op 13 juni 2010 voor gestemd heeft. Wij zullen blijven protesteren.'

Erik Stoffelen kijkt al verder. 'Die organisaties binnen de Vlaamse Beweging die voor onafhankelijkheid zijn, moeten dat verder uitdiepen en vorm geven. We moeten inhoudelijk werken en aangeven dat het mogelijk is, dat obstakels op een aanvaardbare manier weg te werken zijn. We moeten de Vlamingen ervan overtuigen dat onafhankelijkheid wel degelijk een goede oplossing is.' (PB)

(🌐) www.vvb.org

Schip van Theseus

Omdat ze Theseus als de stichter van hun stadsstaat beschouwden, zadelden de Atheners hem op met de meest onwaarschijnlijke tochten over de Egeïsche zee: de ene keer met de Argonauten, dan weer tegen de Minotaurus of tegen de Amazonen. Zijn schip kreeg het dan ook zwaar te verduren. Het moest zo vaak worden vertimmerd dat uiteindelijk elke plank, elk zeil, elke mast en roeriem vervangen waren – totdat er ten slotte sprake was van een totaal nieuw schip. 'Het schip van Theseus' is dan ook een van die typische paradoxen geworden die we uit de oudheid hebben geërfd, en die op niet minder dan identiteit slaan. Kan je twee keer door dezelfde rivier waden?

JEAN-PIERRE RONDAS

In zijn verzameling columns en essays *Werkbare waarden* gebruikt Bart De Wever dit beeld in een stuk over multiculturaliteit, identiteit en leidcultuur. De publieke cultuur in Vlaanderen, schrijft hij, is als dat schip. 'Terwijl ieder onderdeel ervan voortdurend wordt vernieuwd, blijft het voor alle opvarenden een veilig en herkenbaar vehikel'. Wie zijn columns een beetje heeft gevolgd, weet dat achter dit beeld diepe overtuigingen schuilgaan over evolutieve, collectieve identiteit en vooral over dynamische gemeenschapsvorming. Samen vormen ze de rode draad door drie jaar 'columneren', zoals men dat in Nederland zegt. Over waarden schrijft De Wever niet zoveel. Hij is ook niet iemand die daar, zoals de Nederlandse waardenreddende politicus Balkenende indertijd, voortdurend zou op insisteren. Daarvoor is hij te weinig moralisator. Als we een woordenwolk op het hele boek zouden loslaten, dan kwam daar volgens mij als resultaat, doodgewoon en evident, de 'gemeenschap' uit als grootst gedrukte woord. Begin- en eindpunt van zijn beschouwingen, gemeenschappelijke noemer van zelfs zijn leukste stukjes over postmoderne cultuurverschijnselen. Al de rest is nevenverschijnsel.

Een groep verbeeldt zichzelf tot een gemeenschap. De 'imagined community' is cruciaal: niet verzonnen, niet ingebeeld, maar verbeeld. Dat doet de groep via een voortdurende, impliciete dialoog. Zo ontstaat de natie, die uiteindelijk het staatsgezag moet schragen. Het is duidelijk dat de structuur 'België' in dit dynamische schema niet meer past, want overheid en bestuur moeten gegrondvest zijn op deze democratisch gestichte gemeenschap, bij wie de politieke eindverantwoordelijkheid hoort te liggen. Dat is nu in Vlaanderen en België niet het geval.

Precies daarover polemiseert De Wever met vertegenwoordigers van twee ideologieën die elkaar lijken uit te sluiten, maar die elkaar vinden

in de bestrijding van deze gemeenschapsidee: de neoliberale telgen van de Oost-Vlaamse liberale families, en de postmaoïsten van de Partij van de Arbeid. Het schitterende, speciaal voor dit boek geschreven nieuwe essay 'Liberalisme en nationalisme' is de vrucht van deze polemiek. De neoliberalen houden niet van de gemeenschapssoevereiniteit omdat ze in de geglobaliseerde wereld en in de kosmopolitische context slechts individuen laten gelden. En de PVDA'ers erkennen de gemeenschap niet omdat ze slechts klasse- en wereldcollectiviteiten wensen te onderscheiden. Of hoe hyperindividualisme en collectivisme tot een monsterverbond zijn gekomen. Daarom is de lectuur van de webstek *Liberales* en van het weekblad *Solidair* zo inwisselbaar. Telkens valt Vlaanderen er tussenuit. Het bestaat niet eens.

De gemeenschap die De Wever in dit boek herhaaldelijk ter sprake brengt, is een politicologisch begrip, dat inderdaad niet restloos samenvalt met de Belgische instelling

die 'Vlaamse Gemeenschap' heet, en die gemeenschapsbevoegdheden heeft over persoonlijke materies, zowel in het Vlaams Gewest als in Brussel. Toch heet de Vlaamse Gemeenschap niet voor niets 'gemeenschap'. Het is niet zomaar dat de Belgische staat ten onder gaat aan communautaire tegenstellingen. De schrijver heeft dus gelijk als hij op de gemeenschap de nadruk legt.

'Het is niet zomaar dat de Belgische staat ten onder gaat aan communautaire tegenstellingen.'

Daarom vind ik het des te wranger dit te moeten lezen op een ogenblik dat, als de zesde staats hervorming ook haar beslag krijgt, de instelling van de Vlaamse Gemeenschap haar begin van het einde beleeft. Het oude, onopgeloste Belgische compromis tussen drieledigheid van gewesten en tweeledigheid van gemeenschappen is hier definitief naar de gewesten gekanteld. De bicommunautaire Vlaamse gemeenschapsoptie heeft het pleit verloren. Ik vind het een gemis dat dit thema door de schrijver niet wordt aangeraakt, want er is nood aan slimme tactiek en verstandige strategie – dingen waarin De Wevers dubbeltalent ook goed is. □

[📖] Doorbraak-abonnees kunnen *Werkbare waarden* rechtstreeks bij Uitgeverij Pelckmans verkrijgen: € 18,50 inclusief verzendkosten. Bestellen kan via klantendienst@pelckmans.be of 03 660 27 20.

[Interview]

't Kraaiennestje, een Vlaamse kribbe in Kraainem

Ria Deweirdt: 'Iedereen is welkom'

De strijd voor het behoud van het Vlaamse karakter van de Rand rond Brussel, en zeker van de faciliteitengemeenten, wordt niet enkel bevochten met betogingen of bevolgen toespraken in het parlement. Het zit hem soms in de kleine dingen. Dat weet ook Ria Deweirdt, aan het hoofd van de enige Vlaamse kinderkribbe in Kraainem.

WOUTER LAEREMANS

't Kraaiennestje, de kribbe die Ria Deweirdt mee uit de grond heeft gestampt, is een Vlaams succesverhaal in Kraainem. Op 15 oktober trokken de kinderen en het personeel in een splinternieuw gebouw. Tot nu moesten ze het rooien met containerklassen. Er is ook een lange wachtlijst voor inschrijvingen. Pas in 2013 komen de eerste plaatsen vrij. Toch heeft het heel wat voeten in de aarde gehad vooraleer er überhaupt een Nederlandstalig kinderdagverblijf in de faciliteitengemeente was.

RIA DEWEIRD: 'Tot 2000 was er enkel privéopvang en was alles in het Frans te doen. Vanuit de oppositie in de gemeenteraad – Ria Deweirdt zetelt nog steeds als onafhankelijke in de Vlaamse fractie OPEN, samen met Open Vld en CD&V – hebben wij dan de vraag gesteld of de gemeente een initiatief kon

nemen en in Nederlandstalige opvang kon voorzien. Toenmalig FDF-burgemeester Léon Maricq vond dat het rijke Kraainem daar geen behoefte aan had. Elke burger was volgens hem welstellend genoeg om huispersoneel of (Franstalige) privéopvang te bekostigen. Wij wisten natuurlijk wel beter en hebben dan maar zelf de handen uit de mouwen gestoken.'

DOORBRAAK: Hoe hebt u het voor elkaar gekregen om voor Nederlandstalige opvang te zorgen?

'De erkenningaanvraag bij Kind & Gezin hebben we snel gekregen, maar omdat de subsidiëringwetgeving zou veranderen in 2001, moest alles op een kleine zes maanden in orde zijn. We hebben daarom aangeklopt bij de provincie Vlaams-Brabant en konden gelukkig containers

overnemen die hadden gediend voor de bouw van de nieuwe terminal op de luchthaven van Zaventem. Daarin hebben we acht jaar gezeten en nu, na elf jaar en met steun van de Vlaamse Gemeenschap, kunnen we eindelijk het gloednieuwe gebouw in gebruik nemen.'

Kreeg u dan absoluut geen steun vanuit de gemeente?

'Kraainem is nog altijd een Vlaamse gemeente en dus moest het gemeentebestuur sowieso aankloppen bij Kind & Gezin voor een erkenning. Maar dat wou men niet en dat wil men trouwens nog altijd niet. Dus de eerste cent van de gemeente Kraainem zelf moet ik nog zien. Toch hebben we toen een eerste strijd gewonnen van burgemeester Maricq, want na veel onderhandelingen hebben we uiteindelijk de grond waarop de nieuwbouw staat in erfpacht gekregen. Maar dat is ook alles. Misschien is het wel beter zo. Ik moet aan niemand rekening afleggen en niemand bedanken. We hebben het allemaal zelf gerealiseerd met Vlaamse centen.'

Een Vlaamse kribbe in de meertalige realiteit van Kraainem lijkt niet evident.

'Ik denk dat we op die elf jaar onze plaats hebben veroverd. Het lijkt misschien onwaarschijnlijk in deze context, maar mijn algemene ervaring is dat de jonge gezinnen bewust kiezen voor een Vlaamse kribbe. Ze beseffen blijkbaar toch dat ze in een moeilijke situatie zijn terechtgekomen en willen dat hun kind van jongs af aan Nederlands leert. En het zijn zeker niet enkel Vlaamse gezinnen die bij ons aankloppen. Ons publiek is

RIA DEWEIRD: 'Jonge gezinnen in Kraainem kiezen bewust voor een Vlaamse kribbe. Ze willen dat hun kind van jongs af aan Nederlands leert.'

[Foto @ Reporters]

even gevarieerd als Kraainem zelf, dat meer dan tachtig nationaliteiten telt. Iedereen is welkom.'

Een bewuste keuze voor het Nederlands in Kraainem, dat klinkt positief.

Dat is het wonder van deze kribbe. Iedereen aanvaardt ons en de mensen, zelfs de anders-taligen willen ook komen naar een Nederlandstalige opvang. Ze willen dat hun kind van bij de start Nederlands hoort, om daarna de overstap te maken naar het Nederlandstalige kleuter- en basisonderwijs. Ik stel me wel de vraag hoe lang we die kinderen in ons systeem kunnen houden. Is dat hun hele schoolcarrière of kiezen ze uiteindelijk toch voor Franstalig secundair onderwijs? Daar heb ik geen cijfers over, dus daar kan ik niet over oordelen. Maar het zou wel interessant zijn om dat eens te meten.'

Is het dan alleen maar rozengeur en maneschijn?

'Ik vind het vooral een heel boeiend proces, maar het verhaal is natuurlijk niet rechtlijnig en eenduidig positief. Vorige week nog bijvoorbeeld meldde een Franstalig gezin, waarvan de oudste zoon bij ons heeft gezeten, dat het zijn tweede kind toch naar een Franstalige opvang gaat sturen. De oudste kon blijkbaar niet volgen in de kleuterklas en daarom haken ze vroegtijdig af. Veel ouders willen een basis in het Nederlands voor hun kinderen en meestal kunnen die daarop voortbouwen in hun verdere schoolcarrière, maar soms loopt het niet perfect. Ik kan alleen maar zeggen, mochten zoveel ouders in eerste instantie hun kinderen niet naar een Nederlandstalige opvang willen brengen, dan zouden we niet meer bestaan.'

Hoe reageert de Franstalige meerderheid op het succes van 't Kraaiennestje?

'De Franstaligen zijn eigenlijk stikjaloers, vooral dan nog onze schepen van Onderwijs. (FDF-politica Véronique Caprasse, ook niet-benoemd kandidaat-burgemeester van Kraainem – red.) Nu wij uit onze containers trekken en verhuizen naar de nieuwbouw hadden wij voorgesteld om die klassen te laten gebruiken door de Nederlandstalige kleuter- en basisschool die naast ons ligt. Zij kampen met plaatsgebrek en dat leek ons een goede voorlopige oplossing.

Maar Caprasse vond het welletjes zo en stelde dat de Vlamingen al zoveel centen kregen. Nu moeten wij extra betalen om de containers te laten afbreken.'

'Europese gezinnen lijken het normaal te vinden dat zij en hun kinderen Nederlands moeten kennen.'

Is dat tekenend voor hoe het er hier politiek aan toe gaat?

'Toch wel. Het zijn vaak de kleine dingen die het politieke klimaat scheppen. Wij staan hier in Kraainem niet met getrokken messen tegenover de Franstaligen. Ik ken zelf enkele gezinnen en in de omgang zijn die mensen heel aangenaam. Zij spreken zelfs nooit Frans tegen mij, ook al weten ze dat ze dat mogen volgens het charter van Kind & Gezin. Dat is een teken van respect en dat apprecieer ik. Maar in de politiek gaat het er vaak anders aan toe.'

Voelt u zich een Vlaamse Beweger?

'Ja. Sinds wij hier in Kraainem zijn komen binnenvaaren in 1972, hebben mijn echtgenoot (oud-VRT-journalist en oud-hoofdredacteur van het *Belang van Limburg* Marc Platel – red.) en ik heel actief deelgenomen aan allerlei Vlaamse initiatieven, vooral via de cultuurraad en wat later in het gemeenschapscentrum De Lijsterbes. Ik ben altijd heel betrokken geweest, dus misschien is deze kribbe wel een beetje een late roeping geweest. Praten kan iedereen, maar ik wilde ook echt iets doen aan de problematiek van de verfransing. Je zou kunnen zeggen dat ik aan Vlaamse beweging doe op de kleinste schaal, via het kind de taalsituatie in Kraainem aanpakken. Op die manier houden we Kraainem een klein stukje Vlaams.'

Hoe hebt u de verfransing van Kraainem zien evolueren?

'Toen wij hier aankwamen was dat proces na-

tuurlijk al bezig. Maar de toestand van vandaag is niet enkel een verfransing, maar veeleer een internationalisering. We hebben Europa letterlijk zien binnenvallen. Dat zie je nu ook aan het publiek in de kribbe. Ik heb bijvoorbeeld enkele stellen die voor de Europese Commissie werken. Het gekke is dat de buitenlandse mensen veel beter lijken te beseffen in wat voor een situatie ze zijn terechtgekomen. Ik heb bijvoorbeeld een Iranes en een Indiaas gezin die perfect Nederlands spreken omdat ze hier gestudeerd hebben en in Vlaanderen werken. Ook Europese gezinnen lijken het normaal te vinden dat zij en hun kinderen Nederlands moeten kennen. Bij Franstalige landgenoten is dat minder vaak het geval. Dat vind ik toch wel merkwaardig.'

Is dat een kans voor de Vlamingen in Kraainem om hun electorale positie te versterken?

'Voorlopig niet, neen. Bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen hebben we geprobeerd om de Europeanen te betrekken bij de lijst OPEN, maar dat is toen niet gelukt. Het probleem is dat ze dikwijls wel moeite doen om de taal te leren, maar echt betrokken bij het gemeenschapsleven zijn ze niet. Neem nu bijvoorbeeld de Ierse inwijkelingen, de grootste groep. Ze hebben hun eigen kerk, bibliotheek, bars. Ze leven veeleer wat teruggetrokken in hun eigen gemeenschap. Ook bij de Italianen en de Grieken vinden we meestal hetzelfde verhaal. Daarom blijven we het via de kinderen proberen.'

Wat mag de toekomst brengen voor 't Kraaiennestje?

'We zijn met het comité voor Vlaamse mandatarissen uit de randgemeenten al verschillende keren gaan aankloppen bij het kabinet van Vlaams minister voor de Rand Geert Bourgeois. We hebben nu een groter gebouw en zouden, mits de middelen, aan meer kinderen opvang kunnen geven. De minister belooft ons elke keer dat we onze capaciteit zullen kunnen verhogen. Zoals ik al zei, we hebben in 't Kraaiennestje een lange wachtlijst en ik hoop dat we dat in de nabije toekomst kunnen realiseren. Maar goed, ik denk dat we op onze eigen, bescheiden manier goed bezig zijn. Hopelijk kunnen we daarop voortbouwen.' □

Het gedroomde land van de G1000

Burgerdemocratie of volksverlakkerij?

Op 11 november vindt in de gebouwen van het Brusselse Turn & Taxis de G1000 plaats, een milde knipoog naar de G8, de groep van acht rijkste industrielanden. Een duizendkoppige burgertop samengesteld uit 'een onafhankelijk samengestelde steekproef die de Belgische bevolking zo goed mogelijk representeert' gaat er reflecteren over 'het land waar zij van dromen'. Initiatiefnemers David Van Reybrouck en Francesca Vanthielen werpen zich al maanden op als de overijverige uithangborden voor de heruitvinding van de Belgische democratie, met in hun kielzog namen als Dave Sinardet en Philippe Van Parijs van de Paviagroep en Felix Declerck [Shame-beweging].

FRANK THEVISSSEN

'De G1000 is een genereus gebaar van de burgerbevolking naar de partijpolitiek.' David Van Reybrouck schuwde de gezwollen oneliners niet, toen hij in juni met nagenoeg messiaanse grandeur en een flinke dosis misplaatste wetenschappelijke pretentie zijn reddingsplan en alternatief voor democratie ontvouwde. De bedenker beweerde vijf maanden te hebben zitten broeden op een 'wetenschappelijk model van deliberatieve democratie'. Dat model moet 'het achterhaalde representatieve politieke systeem' mee uit het slop halen en richting democratie 2.0 stuwen. Het basisidee steunt op James Surowiecki's *The Wisdom of Crowds*. Samengevat: velen weten meer dan één, en als je de grijze hersenmassa van een omvangrijke groep op een min of meer gestructureerde manier kan aanspreken, komen daaruit sporadisch alleraardigste ideetjes bovenborrelen. Een nieuwe smaakvariant voor chips van een snackfabrikant bijvoorbeeld of, zoals recent in Nederland, een rist leuke maar vooral vrijblijvende passages voor een alternatieve, positief luidende Troonrede.

Zijn status indachtig moet de alternatieve, 'aanvullende democratie' van Van Reybrouck er echter één worden met een 'high brow' cachet. Geen banale burgerdemocratie dus, maar een proeve van 'ultrapolitiek', een P.G.W.R.D.D: een 'Professioneel Gestructureerde Wetenschappelijk Representatieve Deliberatieve Democratie'. Vandaar wellicht dat er in 'het buitenland' werd gesproken over de G1000 als 'de meeste creatieve poging om de westerse

democratie te innoveren', aldus Van Reybrouck in *Touché* [Radio1]. Ga er dan maar aanstaan om zo'n project nog nuchter tegen het licht te houden, zonder als pretbederver in de verzuurde hoek te worden weggezet.

Bang van verkiezingen

Volksvertegenwoordigers worden vandaag, althans volgens de analyse van Van Reybrouck, gegijzeld door verkiezingen, peilingen en de constante druk van instant communicatie via [sociale] media zoals Twitter en Facebook. Die dompelen politici onder in een ongezonde biosfeer van permanente campagne. Anderen zullen tegenwerpen dat net die dynamiek zorgt voor meer politieke controle en participatie van burgers, meer alertheid van politici voor publiekssignalen en meer interactie tussen de verschillende actoren, waardoor het democratisch deficit niet vergroot maar net verkleint. Overigens, als het spook van verkiezingen en de onophoudelijke stroom instant communicatie hét kernprobleem vormen, dan zou je logischerwijze verwachten dat de initiatiefnemers zich specifiek over dat pijnpunt willen buigen. De G1000 doet dat evenwel niet maar laat 'de bevolking' in eerste instantie zélf de agenda bepalen voor de G1000 via een 'brede' burgerbevraging. Geraamde kostprijs enkel voor de online rondvraag 'naar wat de mensen écht willen' volgens de begroting van de G1000: 150 000 euro.

De techniek van burgerfora is echter niet zo innoverend als Van Reybrouck de burger wil

voorhouden. Er bestaan allerhande burgerfora zoals de consensusconferentie, het burgerjury-model of de 'deliberative poll' ontwikkeld door de Amerikaanse politicoloog James Fishkin – ontsproten uit frustratie over de beperkte mogelijkheden van inspraak en participatie in conventionele representatieve democratieën. De burgerforumformule van de G1000 kan worden ingedeeld bij de 'deliberatieve evenementen' waarbij doorgaans duizenden burgers worden samengebracht voor rondetafelgesprekken. In de Verenigde Staten vond ondertussen al een vijftigtal van zulke '21st Century Town Hall Meetings' plaats om te delibereren over de hervorming van de sociale zekerheid tot en met de herbestemming van het World Trade Centre in New York.

FRANCESCA VANTHIÉLEN, wapenzuster van Van Reybrouck.

[Foto © Reporters]

DAVID VAN REYBROUCK, zelfs het meest gewaardeerde idee haalde amper negentien stemmen van G1000-sympathisanten.

Democratisch deficit

Na enkele maanden leverde de bevraging van de G1000 zo'n 5000 thema's op die open, onbeperkt en ongecontroleerd –zonder registratie en dus zonder enig zicht op het deelnemerveld – werden verzameld via internet. Zelfs via fictieve mailadressen konden ongelimiteerd en anoniem voorstellen worden ingestuurd. Vervolgens konden geïnteresseerden opnieuw op die voorstellen stemmen en via de toekenning van maximaal vijf sterren, hun waardering uitspreken voor de voorgestelde thema's. Tijdens die eerste omslachtige en hoogst inefficiënte fase liep de G1000 al meteen een democratisch deficit op. De bevraging miste elke representativiteit: op 1 oktober kon 'het meest gewaardeerde idee' op de website van de G1000 ('Hoe bewaren we ons solidariteitssysteem, onze sociale verworvenheden en ons pensioenstelsel?') rekenen op nauwelijks negentien stemmen en vier sterren. 'Daarmee ga je niet ver geraken', merkte Jan Hautekiet niet geheel onterecht op tijdens een radiogesprek met Van Reybrouck.

Petit comité

Vanaf 1 oktober kon je via de website g1000.org – aangemoedigd door een aantal BV's figurend in een bioscoopspot – verder de agenda van de G1000 mee bepalen. Althans, in realiteit bleef die inbreng beperkt tot 'ja' of 'neen' klikken op 25 themavoorstellen ('Hoe kan ons bestuur krachtiger en efficiënter worden?'), waarvan op 11 november uiteindelijk drie thema's zullen worden 'behandeld' tijdens de

G1000-top. Daarna neemt de G1000 nog tot in april 2012 de tijd om de thema's 'en petit comité' diepgravend uit te werken. Uiteindelijk zal de uitkomst van de G1000-top in het beste geval een aantal vrijblijvende voorstellen opleveren die de G1000-ploeg in de loop van 2012 aan de vertegenwoordigers van de representatieve democratie zal overmaken. Daarbij zullen Van Reybrouck en zijn team omstandig

De techniek van burgerfora is niet zo innoverend als Van Reybrouck de burger wil doen geloven.

worden bedankt voor zoveel onbaatzuchtige democratische inzet, waarna de voorstellen vermoedelijk een stille dood zullen sterven.

Toch wist Van Reybrouck de media op grote schaal voor zijn project te winnen, zodanig zelfs dat de auteur zelf geïmponeerd raakte door de overweldigende meegaande aandacht die de media voor de bedenkelijke politieke analyse en twijfelachtige aanpak van het G1000-burgerforum uittrokken. Aan de oorspronkelijke basis van het G1000-project lag de onvrede met de verkiezingsuitslag van 2010 en meer bepaald de eclatante overwinning van de N-VA.

Die boodschap werd echter gedrapeerd met boodschappen die de democratische missie met nobele-doel-oogmerk van de operatie G1000 stevig in de verf zetten.

Dictatuur

Naarmate duidelijker werd dat onderhandelings- en (dus) federale regeringsdeelname van de N-VA was afgewend en de politieke urgentie van het initiatief afnam, stuurde Van Reybrouck zijn communicatie meteen bij. Zo werden de meest bedenkelijke en gewraakte passages uit het G1000-manifest ('De democratie is aan het verworden tot de dictatuur van verkiezingen' en 'Nieuwe verkiezingen zijn duur en kunnen de knoop nog strakker aantrekken') snel afgezwakt en afgedaan als misbegrepen zinnnetjes: de G1000 zou de democratie slechts een onschuldige 'vitaminekuur' toedienen. Kranten en tijdschriften volstonden ondertussen maandenlang met het kritiekloos kopiëren van de zegebulletins die de G1000 aan de lopende band over zichzelf verspreidde en smoorden elk oppositiegeluid vakkundig in de kiem. Van Reybrouck: 'Ik ben nog net wakker genoeg om te beseffen hoe bijzonder het is dat de G1000 op zoveel aandacht mag rekenen'. *Humo* telde maar liefst 13 weken na elkaar af naar het grote G1000-evenement. In evenveel columns mocht Van Reybrouck zichzelf bewieroken en zich tegelijkertijd verbazen over de bijval en de buitensporige successen van de G1000.

Ondanks de barnumcampagne en het kritiekloze forum die de media aan de G1000 aanreikten, bleef het grote succes achterwege en liep het grote publiek allerminst warm voor het G1000-project, in tegenstelling tot wat een opvallende advertentie in het huis-aan-huisblad *Passe-Partout* potsierlijk suggereerde: 'Miljoenen Belgen staan achter de G1000!' Uiteindelijk dreigt de dure G1000 (begroot op een slordige 500 000 euro) zelfs een oligarchisch trekje te krijgen dat na afloop vooral dienst zal hebben gedaan als een handig instrument om het netwerk Van Reybrouck bij politici, BV's en belangenorganisaties gevoelig uit te breiden en te intensifiëren. Wie weet schopt de succesauteur het daarbij ooit tot president of minstens tot politicus en kan Van Reybrouck vanuit die positie alvast voortwerken aan zijn 'gedroomde land' ... na democratische verkiezingen uiteraard. □

De weerbaarheid van een regime

In de regering-Di Rupo zal de grootste Vlaamse partij niet vertegenwoordigd zijn. Ondemocratisch? Neen, zolang die grootste partij geen volstrekte meerderheid behaalt of onvoldoende bondgenoten vindt en (de) anderen samen wel aan voldoende zetels komen, kan ze opzij worden geschoven zonder daarmee de democratische regels met voeten te treden.

De regering-Di Rupo zal aan Vlaamse zijde alleen worden gesteund door partijen die de verkiezingen verloren hebben. Ondemocratisch? Neen, winnen en verliezen bij verkiezingen heeft niet alleen iets te maken met het aantal stemmen dat partijen halen, maar ook met wat ze bij de vorige verkiezingen konden sprokkelen. Een partij die stijgt, is winnaar; wie zakt, wordt verliezer genoemd. Zolang die verliezers samen meer zetels hebben dan de winnaars, kunnen ze een regering vormen zonder daarmee te zondigen tegen de beginselen van de democratie.

De regering-Di Rupo komt niet aan een meerderheid van de in Vlaanderen verdeelde zetels. Ondemocratisch? Neen, onfatsoenlijk uiteraard, maar formeel wordt hier geen enkele regel overtreden. Belgische regeringen moeten kunnen rekenen op de steun van tenminste 76 van de 150 kamerleden en elke taalgroep moet de helft der ministerposten leveren (de premier eventueel uitgezonderd). Zolang aan die voorwaarden wordt voldaan, heet alles technisch in orde met de democratie.

Dus alles koek-en-ei met Di Rupo I? Ja, volgens de bestaande regels en de beginselen van de democratie wel.

Zo zou het ook helemaal in orde zijn om een Belgische regering te vormen zonder PS, met alleen Waalse/Franstalige partijen die er op achteruit boerden bij de verkiezingen en die samen geen meerderheid van de niet-Vlaamse Kamerzetels behalen. U lacht? Juist, u bent een kenner van de Belgische politieke zeden. U weet dat zo'n regering er nooit komt, ook al zou dat volgens de formele regels best kunnen.

Want dit land wordt geregeerd door de Franstaligen, niet? Och, dit land wordt vooral geregeerd door degenen die de gang van zaken niet fundamenteel willen ombuigen. Dat zijn dus a) de Franstaligen – allemaal, want er bestaat daar geen serieuze politieke kracht die het institutionele status-quo in vraag stelt – en b) de, vanuit Belgische oogpunt, 'brave' Vlaamse partijen. Die establishmentpartijen krijgen in Vlaanderen serieuze klappen. Maar, zo stellen we vandaag vast, niet genoeg om hen de greep te doen lossen.

Besluit 1: CD&V, Open Vld, sp.a en Groen! zweren bij het Belgische 'evenwicht'. Besluit 2: ofwel zal één van die partijen het kamp van de Belgische behoudsgezinden moeten verlaten ofwel zullen ze in het kieshokje een nog grotere pandoering moeten krijgen ofwel zal alles in wezen bij het oude blijven.

Wie verbaasd is over de gang van zaken kent ofwel niets van politiek en de wetmatigheden ervan of is naïef en onderschat de weerbaarheid van het regime. In feite is dat twee keer hetzelfde. De stevige tik van juni 2010 zal volgende keer een mokerslag moeten worden, want wankelen is niet hetzelfde als vallen. □

De fiere Vlaamse Belg

Begin vorige maand lieten *Het Nieuwsblad* en *Koppen* (VRT) de tricolore vlag wapperen bij de bekendmaking van de resultaten van een peiling die het Belgiëgevoel onder de Vlamingen had gepolst. 'Sire, er zijn toch nog Belgen', kopte *Het Nieuwsblad* merkbaar opgelucht. Net op het ogenblik dat de Wetstraat een BHV-akkoord had ingeblikt, bekende een meerderheid van de Vlamingen (54 procent) zich steekproef-

gewijs tot de club vrij trotse Belgen. Samen met 20 procent Vlamingen die zichzelf als zeer trotse Belgen bestempelden; goed voor drie kwart fiere Vlaamse Belgen. Het ging nochtans om nietszeggende cijfers zolang je niet over vergelijkende resultaten beschikt en deze niet afzet tegenover bijvoorbeeld Vlamingen die (ook) trots het etiket Vlaming dragen. Maar geen nood: de berichtgeving was wellicht vooral bedoeld

Zwarte blom op 't geluw veld

Zo noemde Guido Gezelle de leeuw van sabel op een veld van goud, symbool van het graafschap Vlaanderen en sinds de 19de eeuw van de Zuid-Nederlandse gewesten die wij vandaag Vlaanderen noemen. Met de aibaarheid of het gebrek eraan van de koning der dieren had Gezelle blijkbaar niet zoveel moeite. Naarmate Vlaanderen zijn autonomie versterkt, steken in onze tijd echter allerlei 'leofobe' strekkingen de kop op. Soms uit eerlijke bezorgdheid, vaker uit anti-Vlaamse rancune. Dat kan zich uiten in een tirade tegen het klauwende karakter van het Vlaamse symbool, dan wel in een poging het te onteigenen door er een niet-allochtone en bij voorkeur Arabische oorsprong aan toe te kennen.

Laat me met het laatste beginnen: de leeuw was in gebruik in de grafelijke familie van Vlaanderen sedert minstens 1158 en kan dus onmogelijk eerst meegekomen zijn met de kruistocht die Filips van den Elzas in 1177 ondernam. De leeuw was al vrij ruim in zwang in de heraldiek in onze contreien, aangezien hij al figureert op het tapijt van Bayeux uit 1068 dat de slag bij Hastings afbeeldt. Die laatste is wel geen klimmende leeuw en dus allicht een luipaard – misschien een iets geschikter symbool voor vadsige Vlamingen vandaag. In de literatuur in de middeleeuwen was de leeuw prominent aanwezig, ook al was dat grotendeels door erfenis uit de klassieke oudheid – denk aan de fabels

van Aesopus, de dierenriem en het christendom – de leeuw van Juda en van de evangelist Marcus. Als de leeuw al uit het oosten zou zijn gekomen, dan in ieder geval uit het christelijke oosten (Byzantium) aangezien de islam het afbeelden van levende wezens verbiedt, en lang voor de kruistochten (de leeuw van Sint-Marcus is in Venetië aanwezig sinds minstens 828). Veel waarschijnlijker is dat de leeuw al sedert de Romeinen symbolisch altijd onder ons heeft gewoond; in de 11de eeuw waren we overigens al aan de negende paus van die naam (Leo IX).

De reden waarom de Vlaamse graven zoals vele andere landsvorsten voor een leeuw kozen, is voor een beetje kenner van de geschiedenis ook niet moeilijk te vatten. De adelaar was het symbool van de keizer, dus van het Heilige Roomse Rijk, en zeer vele landen die hun autonomie tegenover de keizer wilden beklemtonen kozen de leeuw als een minstens even machtig dier. Dat gebeurde vooral in de randgebieden van het Rijk, waaronder Brabant en Vlaanderen, maar onder meer ook in Engeland en Schotland en Scandinavië.

Voorwaar, in een tijd waarin de Europese Unie tot een veel centralistischer onheilig onrooms rijk ontwikkelt, en de Belgische moeder anders dan de leeuwin uit de Physiologus liever heeft dat haar welpjes sterven en geen leven wordt ingeblazen, blijft de leeuw duidelijk voor Vlaanderen een passende vaan. □

als psychologische opsteker voor de noeste onderhandelaars, die later die week nog een miserabele electorale peiling te verteren kregen. Zoals elke exclusieve poll die *Het Nieuwsblad* publiceert, bestempelde Liesbeth Van Impe ook deze resultaten als 'verrassend'. 'Dit verdeelde land is nog lang niet terminaal', kraaide de chef-politiek in haar commentaarstuk.

Stuntelig

Bijkomende aanleiding voor zoveel opgetogenheid waren de antwoorden op de stuntelig geformuleerde vraag: 'Wenst u dat België verdwijnt en Vlaanderen onafhankelijk wordt?'. 'Slechts' 22 procent van de Vlamingen bleek die gedachte genegen. Zelfs bij het N-VA-electoraat was 'amper' 39 procent voorstander van een onafhankelijk Vlaanderen. Begin 2011 hadden de wetenschappers Marc Swyngedouw en Koen Abts van de KU Leuven de separatistische reflex bij het N-VA-electoraat via een gemanipuleerde meetschaal nog slinks kunnen onderdrukken tot 17 procent.

Volgens diezelfde studie bleek één op tien N-VA-kiezers zelfs gewonnen voor een terugkeer naar de unitaire staat. Vragen over de houding

tegenover Vlaamse onafhankelijkheid werden de afgelopen vier jaar door verschillende media ruim twintig keer voorgelegd aan stalen representatieve Vlamingen. Afhankelijk van het marktonderzoeksbureau zwalpt het aantal voorstanders van een onafhankelijk Vlaanderen tussen 7 procent (iVox voor *De Standaard/Le Soir*, maart 2007) en 50 procent (Field Research voor *Het Laatste Nieuws*, juni 2008). De vorige keer dat *Het Nieuwsblad* een gelijkaardige onderzoekje liet uitvoeren (september 2010) werd het aantal separatisten in Vlaanderen nog geschat op ruim een kwart: ruim zes procent onder de score die de krant in december 2007 liet optekenen.

Drie maanden eerder (september 2007) telde Vlaanderen volgens *Het Nieuwsblad* nog 40 procent separatistische Vlamingen. De chef-politiek van *Het Nieuwsblad* had dus gerust nog wat euforischer kunnen uitpakken in haar commentaar: naarmate de krant het dilemma vaker voorlegt aan de Vlamingen verschrompelt hun onafhankelijkheidsreflex immers zienderogen. Verrassend, dat zeker, al blijken de peilingen over de onafhankelijkheidsdrift van de Vlaming waarmee media ons blijven verrassen allermist iets om trots op te zijn. □

De vlucht van de 'staatsdragers'

U kent ongetwijfeld Pier Carlo Padoan, Richard Boucher en Rintaro Tamaki. Enfin, u zou ze moeten kennen, want ze vervullen internationale topfuncties. Wij zeggen dat niet, de Vlaamse pers zegt dat. Een adjunct-secretaris-generaal van de Oeso is immers een topjob als die wordt bekleed door Yves Leterme. Dus hebben zijn collega's van hetzelfde niveau ook een topjob.

ROGER VAN HOUTTE

De post van adjunct-secretaris-generaal van de Oeso, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, is een hoge ambtenarenbaan, maar een grote internationale uitstraling gaat er niet van uit. In België werd de indruk gewekt dat Leterme vanaf volgend jaar een plaats ging bekleden die boven zijn huidige status van Belgisch eerste minister zou staan. Dat is niet zo. Als de andere adjuncten, Padoan, Boucher of Tamaki in de Wetstraat zouden neerstrijken, zouden ze waarschijnlijk nog niet eens de krantenkolommen halen. Overigens, zelfs de naam van de grote baas, de secretaris-generaal van de Oeso, zou op een quiz door niet velen worden geraden. Het gaat om de Mexicaan Angel Gurria.

Eerste regeringsleider

Yves Leterme is de eerste zittende premier die een dergelijke functie opneemt bij de Oeso, want die organisatie kiest haar belangrijkste medewerkers normaal uit hoge ambtenaren, diplomaten en af en toe ook al eens een minister, maar nooit eerder een regeringsleider. Leterme vervangt de Nederlander Aart de Geus, die ooit minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid was en nu terugkeert naar Nederland om er voorzitter te worden van het Strategisch Beraad van het CDA. Leterme vervangt dus een ideologische broeder in de Oeso.

Dat betekent niet dat de Oeso onbelangrijk is. De organisatie stelt geregeld interessante rapporten op, maar is meer een respectabel studiegenootschap op sociaal en economisch terrein dan een echt beleidsbepalend orgaan. Als Elio Di Rupo het zich kan permitteren de aanbevelingen van de Europese Unie in zijn formatienota te negeren, dan is dat nog veel gemakkelijker voor de wensen van de Oeso, die overigens voor een groot deel gelijk lopen.

Yves Leterme, een man met ook ambtelijke er-

Yves Leterme (links) en Inge Vervotte (rechts): leidende figuren van 'staatsdragende' partijen beseffen dat er geen plaats meer is in een regering van zes partijen voor vijftien 'postjes'.

varing als auditeur in het Belgische Rekenhof en administrateur bij het Europees Parlement, is misschien wel de juiste man om deze hoge ambtenarenpost te bekleden. Daar is niets fout mee. Maar het afscheid kwam toch over als een vlucht. Editorialiste Béatrice Delvaux van *Le Soir* schreef zelfs: 'Hoe moet je de Belgen vragen nog in hun land te geloven als de eerste onder hen België laat vallen'. De andere grote Franstalige commentator, Francis Van de Woestyne van *La Libre Belgique*, verweet hem zijn 'erfenis' ('Il nous laisse un douloureux souvenir: une N-VA à plus de 30 %'). Grote dankbaarheid was er zeker niet.

Nog meer vluchters

Leterme was niet de enige die in enkele maanden tijd de Belgische politiek liet varen. Zijn partijgenote Inge Vervotte, federaal minister van Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven, koos voor de zorgsector. Ze werd ondertussen al aangesteld tot voorzitter van de raad van bestuur van de vzw Emmaüs. Dat klinkt misschien niet indrukwekkend, maar deze vzw telt meer dan 5600 personeelsleden, ongeveer 300 zelfstandige artsen en 500 vrijwilligers. In 2010

bedroeg de jaarlijkse omzet 430 miljoen euro. Daarenboven wordt beweerd dat deze baan een opstapje kan zijn naar een nog veel grotere functie binnen de christelijke zuil.

Na Yves Leterme verliet een andere grote naam de Belgische politiek. Frank Vandembroucke, gewezen federaal en Vlaams minister, zag het niet meer zitten als senator en stapte helemaal uit de Belgische politiek. Vandembroucke wil zich helemaal wijden aan enkele wetenschappelijke onderzoeksprojecten, naast zijn lesopdrachten. Het afscheid van de eigenzinnige sp.a-politicus kwam plots, maar voor velen toch niet onverwacht. Vandembroucke lag na talrijke incidenten soms behoorlijk in ruzie met zijn eigen partijgenoten.

De 'afcheidnemenden' hebben één kenmerk gemeen. Ze maakten allemaal deel uit van 'staatsdragende partijen', die zich op tijd en stond beroepen op hun grote verantwoordelijkheidszin en staatsmanschap. Maar nu wordt zeer moeizaam een Belgische regering gevormd met wellicht zes partijen voor vijftien ministersfuncties. Dan wenken er al eens andere uitdagingen. □

De interne kolonisering van de EU

Grote staten neigen ernaar om kleine staten naar hun pijpen te laten dansen, hen hun zelfstandigheid te ontnemen. Dus te koloniseren. Dat gebeurt in Europa. Het gebeurt ook in de grootste en meest democratische federatie ter wereld, de Verenigde Staten. Echter daar zijn er ingebouwde verweermecanismen. Niet zo dus in onze eigen federatie in wording, de Europese Unie.

FRANS CROLS

Dexia is het slachtoffer van overmoed, van onbekwaamheid, van de crisis van de euro veroorzaakt door het zomaar laten toetreden, op voorspraak van Frankrijk, van 'failed states' à la Griekenland. De socialistische regeringen van Athene hebben zich wetens en willens laten kaalplukken tot de bedelstaf door hun ambtenaren, vakbonden, zakenelite en drukkingsgroepen. Griekenland zit met een kaduke kas en van de weeromstuit de banken met Grieks overheidspapier op hun balans. Dat is het geval van Dexia en deze Frans-Belgisch-Luxemburgse bank had de twijfelachtige eer om daarmee een systeemrisico te zijn geworden wat is uitgelopen op het opknippen van Dexia in een Belgische staatsbank, een Franse staatsbank, een zogenaamde 'slechte bank' ('bad bank') met 60 % Belgische overheidswaarborg en 40 % Franse overheidswaarborg, en een rist verkoopbare bedrijven.

Dat kwartet is het allerlaatste hoofdstuk van de uitverkoop van bedrijven, banken en coöperatieven in het kielzog van het ACW. Waar is de tijd van het dagblad Het Volk en de drukkerij Sofadi, de buroticaverdeler Samko, het reisbureau Ultra Montes, Bacob-bank en De Volksverzekering? De eerste vier gingen failliet of werden tegen centen en kwartjes verkocht, de laatste twee gingen tegen miljarden euro naar Dexia en verlengen nu de paternoster van mislukkingen van de syndicale ondernemers en financiers. Het excellente boek *De uitverkoop van het ACW* (Roularta Books) van Didier Verbruggen krijgt een wrange apotheose.

Waar wringt het schoentje van deze financiële

vaudeville die de coöperanten van Arco – het financieringsvehikel van het ACW – zuur zal opbreken en de Belgische, dus Vlaamse, belastingbetaler miljarden euro zal kosten? De knelling is er wegens de naïviteit, het collaboratiegezinde van de leiding van het Gemeentekrediet, en haar politieke aandeelhouders en verpolitiekte raad van bestuur. Zij lieten zich graaien (laten wij dat woord maar gebruiken) door de Franse overheid. Na de plundering van Generale Maatschappij door Suez had men minstens beter moeten weten. Het Gemeentekrediet zou in tandem met Crédit Local de France (ook een bank voor de gemeenten die niet, zoals Gemeentekrediet, werkt met spaargeld, wel met geleend geld op de markt tegen marktvoorwaarden) de beste bank ter wereld worden voor de lokale besturen. Dat werd getracht waar te maken door bijvoorbeeld een overname in de VS die een dure miskleun bleek te zijn. Wat men kent van de vorige overnames van Belgische bedrijven door Franse groepen, werd ook hier snel waarheid: de Belgische ondernemingen werden leeggezogen door hun Franse bazen en de sullige Belgen stonden er bij en keken ernaar. Herinner u de homerische strijd van Philippe Bodson om Tractebel, en zijn internationale belangen, uit de rechtstreekse greep te houden van Suez. Ook daar werd er gelogen en bedrogen door de Franse aandeelhouders en hun vertrouwelingen in het Belgische management. Hans Brockmans' boek *Vlaanderen, een Franse kolonie* (Davidsfonds/Leuven, 1993) was profetisch. In het vastgoed, de wapenindustrie, de luchtvaart, de media, de

waterzuivering, de energie namen de Fransen de controle over na de val van de Generale Maatschappij van België in 1989.

Tegenover het treinstation van Reims staat een standbeeldje voor stadsgenoot Jean-Baptiste Colbert (1619-1683), de vader van het colbertisme, wat in 2012 de staatsgodsdienst blijft van Frankrijk. Het colbertisme beduidt dat de overheid de richting, sturing en eindcontrole moet hebben over de economie. Die economie is een strategisch onderdeel van de Franse politiek. De Grandes Ecoles hameren die ideologie in hun elitestudenten. 'La République' verdient hun totale trouw en zij staan ten dienste van de economische en politieke belangen van 'l'état'. De oud-studenten van de Grandes Ecoles, met bewondering en vrees 'énarques' genoemd, beheersen Frankrijk. Zij draaien van de ministeriële kabinetten naar topfuncties bij het ministerie van Financiën en Economie om daarop te worden benoemd aan de leiding van hele en halve staatsondernemingen en Franse privéconcerns. CEO Pierre Mariani van Dexia, een énarque, is een intimus van president Sarkozy, een énarque, en de betrekkingen met Crédit local de France en CDC lopen over deze militanten van 'la France éternelle'. Tegen dergelijke 'vrienden' kan een Franstalige dokterszoon uit Brugge niet op. Hij zal, als een van de mineure architecten van de Europese Conventie (grondwet), in zijn memoires ooit wel uiteenzetten hoe Frankrijk in zijn ruzie met Duitsland over de euro de eenheidsmunt kapot maakte. Kleine landen tellen in dat idealistisch gestarte Europa voor weinig mee. □

Katanga, het Vlaanderen van Kongo?

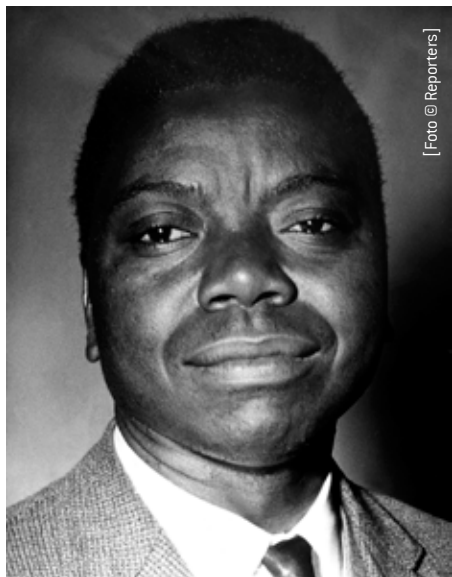
President Tsjombe en de zijnen slaagden er nooit in internationale erkenning te verwerven voor het onafhankelijke Katanga. Toch oefenden zij de feitelijke macht uit over het Katangese grondgebied van de uitroeping van de onafhankelijkheid op 11 juli 1960 tot de bloedige verovering van het land door VN-troepen, die een einde nam op 15 januari 1963. Die Katangese staat heeft in de loop der jaren geen al te beste pers gehad. De tijdsgeest van de jaren zestig dweept liever met de geest van Patrice Lumumba en deed het project van Tsjombe af als collaboratie met het internationale kapitalisme en het neokolonialisme.

KATLEEN VAN DEN HEUVEL

Op 11 juli 1962 was Elisabethstad, de hoofdstad van Katanga, in feeststemming. Niet zozeer om de 660ste verjaardag van de GuldenSporenslag te vieren (al zal her en der in de stad een inwijking van Vlaamse afkomst dat wel gedaan hebben), maar wel om de tweede verjaardag van de Katangese onafhankelijkheid, uitgeroepen op 11 juli 1960, te herdenken.

Historisch bestond er al in de jaren 1960 in Vlaanderen nogal wat sympathie voor de Katangese separatisten en hun leider Moïse Tsjombe. Wanneer een grondwet moest worden geschreven voor de nieuwe staat, deed de Katangese regering hiervoor onder meer een beroep op de Gentse hoogleraar publiekrecht André Mast. En de Katangese onafhankelijkheid zorgde ervoor dat Nederlands in dit deel van het voormalige Belgisch Kongo nog enkele jaren

Moïse Tsjombe, minister-president van Katanga.

[Foto @ Reporters]

langer dan in de rest van de ex-kolonie een obligaat vak in het middelbaar onderwijs bleef. De fundamentele band tussen Katanga en Vlaanderen zat echter dieper – maar om dat te begrijpen moeten we even teruggaan in de geschiedenis. De Belgische kolonisatie in Centraal-Afrika was destijds begonnen aan de Atlantische kust, nabij de monding van de Kongostroom. Die rivier werd ook later de slagader van de kolonisatie, waardoor gebieden die langs het water lagen gemakkelijker en dus sneller onder Belgisch gezag werden gebracht. Dat gold niet voor Katanga, dat echter om andere redenen bijzonder aantrekkelijk was, meer bepaald de bodemrijdommen, en met name de kopermijnen. Die rijkdommen waren trouwens meteen de reden waarom de Britten, prominent aanwezig in het naburige Noord-Rhodesië (nu Zambia) geen kans onbenut lieten om de afspraken omtrent de verdeling van het Afrikaanse continent tussen de Europese mogendheden weer ter discussie te stellen, als het om Katanga ging.

Regionalisme in Kongo

België had dus alle reden, maar niet meteen de middelen om Katanga onder koloniaal bestuur te brengen. Daarom werd in dit gebied een ietwat andere bestuursstructuur opgezet dan elders in Kongo. Enerzijds zocht de koloniale overheid niet de confrontatie, maar wel de samenwerking met de regionale traditionele leiders, die werden bevestigd in hun macht, zij het als intermediair niveau tussen de lokale hoofden en het

Belgische bestuur in Leopoldstad en Brussel. Anderzijds werd voor de exploitatie van de rijkdommen van de provincie een vroege vorm van publiek-private samenwerking op poten gezet, waarbij Belgische investeerders taken op zich namen, die anders door de overheid zouden worden uitgeoefend – en dus ook meer macht kregen toegewezen.

Zodra de Belgische regering echter over de middelen beschikte om ook in Katanga de elders in Kongo gebruikelijke bestuursmethodoetoe passen, werd deze beperkte vorm van provinciale autonomie stap voor stap teruggeschroefd, tot in 1933 niets de koperprovincie nog onderscheidde van de andere provincies. Dat dit op het terrein slechts matig werd geapprecieerd, spreekt voor zich: uiteenlopende belangengroepen als de traditionele leiders, de blanke kolonisten, de missie (met bisschop de Hemtpinne als voornaamste woordvoerder) en de mijnbouwbedrijven vonden elkaar in een regionalistische stroming, die uiteindelijk aanleiding zou geven tot de onafhankelijkheidsbeweging. Meer autonomie was dus – net als in het Vlaanderen van die dagen – een middel om een economische sprong voorwaarts te kunnen maken.

De vraag naar ruimere autonomie voor Katanga werd acuter naarmate beslissingen moesten worden genomen over de structuren van een onafhankelijk Kongo, aan het einde van jaren 1950. Wie de debatten van toen herleest, wordt getroffen door de stugheid waarmee met name de rood-blauwe regering-Van Acker

zich verzette tegen elke vorm van federalisme in Kongo. Op de achtergrond van die houding stond zeker ook een bezorgdheid van interne aard: het aanvaarden van federalisme in Kongo zou een erkenning inhouden van de zin van dit model – mogelijk ook in België.

Kongo moest en zou dus een unitaire staat worden, naar het model van het moederland, zelfs wanneer dit ertoe zou leiden dat een notoir ongeleid projectiel als Patrice Lumumba het land zou gaan leiden. Dat Lumumba de economische samenwerking met België en de interne veiligheid in het gedrang bracht, nam men er maar bij in Brussel – maar niet in Elisabethstad, waar Tsjombe, onder de indruk van zware onlusten in Leopoldstad en omgeving, op 11 juli 1960 de onafhankelijkheid uitriep.

Katanga werd een uitzondering op het algemene patroon in Afrika na de onafhankelijkheidsgolf van de jaren 1950 en 1960, en met name doordat het zich resoluut inschreef in de logica van de internationale economie van de vrije markt. Zeker, die keuze was in het nationale belang van het nieuwe land, dat zich kon profileren als een betrouwbare leverancier van bodemrijkdommen, maar zij stak ook af tegen de ideologische fundamenten van de meeste andere Afrikaanse landen, die stuk voor stuk kozen voor een lijn die het middel hield tussen het socialisme en het panafrikanisme.

Multiraciale staat

Katanga was daarnaast ook een uitzondering op de regel door zijn keuze voor een multiraciale samenleving. Hoewel de volledige

Katangese regering uit zwarten bestond, was er een vlotte samenwerking tussen blank en zwart in de provincie, die trouwens als enige provincie van het voormalige Belgisch Kongo een belangrijke Europese aanwezigheid kende. Het nieuwe Katangese establishment verwierp de rassenstrijd en koos resoluut voor de klassenstrijd – maar dan wel aan de kant van de ondernemende zwarten en blanken in het land, tegen elke vorm van etatisme.

Vijftig jaar later is het duidelijk dat de Katangese keuzes hun verdiensten hadden en allicht nauweraansloten bij de lijn van de geschiedenis dan die van hun Afrikaanse tijdgenoten. In 1960 echter klonken zij als vloeken in de kerk: de voormalige koloniale mogendheden zagen hun keuze voor het behoud van de koloniale grenzen in vraag gesteld en de socialiserende Afrikaanse landen voelden zich gekrenkt in hun ideologische keuzes, die zij namens geheel Afrika meenden te kunnen maken.

Plunderingen

Er ontstond binnen de Verenigde Naties een onwaarschijnlijke anti-Katangese coalitie, die er uiteindelijk toe leidde dat onder meer Ghanese, Indiase en Ethiopische troepen met VN-mandaat, met moord, plundering, en verkrachting als methoden, een einde maakten aan de Katangese onafhankelijkheid. Tot vandaag is Katanga allicht het gebied waar de VN het meest gehaat zijn.

Wanneer in 1965 Mobutu aan de macht komt in Kongo, is de keuze voor het centralisme totaal. Eventuele Katangese ambities worden bij voorbaat gefnuikt door de nationalisering van

de Union Minière, de sterke mijnbouwgroep die in 1960 had bijgedragen tot het succes van de onafhankelijkheidsbeweging. Twee invallen in het inmiddels tot Shaba omgedoopte Katanga door het wat schimmige *Front national de libération du Congo* in 1977 en 1978, hadden fundamenteel minder te maken met Katangees separatisme dan met de onvrede van de Lunda-stam met het beleid van de Président-Fondateur, wat de internationale media echter niet belette de rebellen voor te stellen als volwaardige en bloeddorstige erfgenamen van het Tsjombe-regime.

Het zou duren tot 2007 eer de kwestie van de Katangese autonomie weer op de tafel kwam. Toen werd immers Moïse Katumbi, net als zijn voornaamgenoot Tsjombe, een succesvol zakenman, verkozen tot gouverneur van Katanga. Katumbi slaagde erin weer economische dynamiek te brengen in zijn provincie, onder meer door slimme allianties te sluiten met Congolees president Kabila jr, die zijn verkiezing met name dankte aan Katangese stemmen, en met de Chinezen, die op dat moment massaal investeerden in de Afrikaanse economieën en bereid waren dat ook te doen in infrastructuur, en niet enkel in onderwijs en gezondheidszorg zoals westerse landen dat plegen te doen. Op dat moment werd in het inmiddels tot Lubumbashi herdoopte Elisabethstad, zeker in zakenkringen, soms luidop gedroomd van een nieuw Katangees avontuur, waarbij ook richting Vlaanderen werd gekeken als een mogelijke bondgenoot op het internationale forum.

Na twee mandaten heeft gouverneur Katumbi echter beslist terug te keren naar het zakenleven. Zijn teleurstelling in de politiek en in zijn voormalige bondgenoten is groot, en hij betwijfelt of er binnen de bestaande structuren een leefbare toekomst voor zijn provincie kan worden gecreëerd. De teleurstelling van de uittredende gouverneur wordt door velen gedeeld, en sinds kort duikt er weer een resoluut separatistische gewapende rebellie op, in de gedaante van de *Coördination pour le référendum de l'autodétermination du Katanga* (CORAK).

De bevolking, en met name het ondernemende deel ervan, heeft het gevoel geld te storten in een bodemloze put, die van de Kongolese overheid, en niet te worden gehoord als zij vraagt om onderhandelde hervormingen. Een bekend verhaal? □

Hoed u voor de familie van prinses Astrid

De confederatie gaat niet ver genoeg

Wie regelmatig in de Franse pers snuistert en de berichtgeving over ons land erin leest, stelt zichzelf bloot aan periodieke ontmoediging. Misschien nog meer dan de pers van andere landen, die Vlaanderen niet bepaald gunstig gezind is, geeft de pers in Parijs toe aan een atavistische solidariteit met haar taalgenoten. Dit vooroordeel wordt vervolgens gekruid met wat eigen Franse belangen in de economische en geostrategische sfeer en klaar is kees: een plaatje met onderdrukte Franstaligen, onder de knoet van de 'Serviërs van het westen', waarbij een aansluiting van Wallonië en Brussel bij Frankrijk het enige alternatief is voor het behoud van een sterk en verenigd koninkrijk der Belgen.

KATLEEN VAN DEN HEUVEL

SIXTE-HENRI DE BOURBON-PARME, neef van prinses Astrid, wil maximale autonomie voor Vlaanderen én Wallonië.

Wanneer dan in Parijs een boek verschijnt dat erin slaagt afstand te nemen van dit deuntje, is dat op zich al het noteren waard. Wanneer de auteur van dat boek luistert naar de naam Sixte-Henri de Bourbon-Parme, is dat nog meer het geval. Want Sixte-Henri is niet alleen het enfant terrible van de Europese vorstenfamilies, hij is daarenboven nauw verwant met een bewoner van Laken. Zijn vader, Xavier, was immers de broer van Zita, de laatste keizerin van Oostenrijk-Hongarije, en tevens grootmoeder van Lorenz, de echtgenoot van prinses Astrid van België.

Dubbelmonarchie?

Sixte-Henri maakt eroverigens geen geheim van dat hij zijn boek schreef vanuit een perspectief

van vorstelijke solidariteit – de titel spreekt voor zich: *Une double monarchie sauverait la Belgique. Observations d'un ami du Royaume*. België redden? Een vriend van het koninkrijk? En toch zijn de gedachten van Sixte-Henri het lezen waard. In de eerste plaats als een Franse stem, die afwijkt van het geluid dat meestal uit Parijs komt. Sixte-Henri verwerpt zonder meer elke Franse aanspraak op – al dan niet verkapte – gebiedsuitbreiding. Tegelijkertijd rekent hij af met het internationale western-beeld van België, waarin boze Vlamingen proberen een klein, maar dapper landje uit elkaar te rukken. De toekomstvisie die Sixte-Henri voor onze streken bepleit, staat eigenlijk niet zo ver van de hoofdstroom binnen de Vlaamse publieke opinie: co-bestuur voor Brussel en een maximale autonomie van Vlaanderen en Wallonië. Daarbij is het erg opvallend dat hij zich uitspreekt tegen een confederale oplossing. Niet omdat die te ver zou gaan, maar precies omdat ze niet ver genoeg zou gaan. Zijn suggestie zoekt veeleer inspiratie in de verhouding tussen Zweden en Noorwegen tot 1905: twee volkomen onafhankelijke landen, met eigen parlementen en regeringen, die enkel nog een gemeenschappelijk staatshoofd hebben.

Personele unie?

Sixte-Henri maakt geen geheim van zijn bezorgdheid om dat gemeenschappelijke staatshoofd: voor hem is een goede oplossing voor de Belgische ruimte een oplossing die de positie van het koningshuis in maximale mate veilig stelt. Dat maximum is volgens hem een

ceremonieel koningschap in Vlaanderen én Wallonië, die verder amper nog iets met elkaar te maken zouden hebben.

Wie ook maar enigszins vertrouwd is met de gebruiken in de Europese vorstenfamilies, kan zich moeilijk voorstellen dat de inhoud van dit boek niet minstens marginaal zou zijn doorgepraat met de directe betrokkenen. Zeker nu een van die directe betrokkenen nog tot de nabije familie van de auteur behoort. Ook zonder de inhoud van dit boek klakkeloos op het conto van Laken te schrijven, kan het wel als een signaal worden beschouwd dat althans de jongere generatie van de familie Van België iets genuanceerder tegen de toekomst wil aankijken dan hun vader laat blijken uit zijn televisietoespraken. Of anders gezegd: dat ook daar het begrip doordringt dat het aanmodderen zoals men bezig is, niet tot een oplossing leidt, en dat uiteindelijk de keuze zal gaan tussen een scenario dat de deelstaten een maximale autonomie ('staat in Europa') gunt, en een scenario dat Franse, in plaats van Vlaamse en Waalse belangen centraal stelt.

Een mooie Franse uitdrukking zegt 'faute de combattants, le combat cessa'. Als niemand nog gelooft in de Belgische constructie, zelfs haar professionele hoeders niet, heeft die ook geen toekomst. □

Sixte-Henri de Bourbon-Parme, *Une double monarchie sauverait la Belgique*.

Godefroy de Bouillon, 164 blz., € 17, isbn 978 28 41 91 253 7

Eigen volk eerst?

Selahattin Koçak noemt zich graag BV, Bekende Vreemdeling. Bij wijze van grap dan, want dat deze Beringse sp.a-schepen hier nog vreemdeling moet heten omdat zijn ouders uit Turkije kwamen, is één van de stellingen die hij fel bestrijdt in zijn boek *Eigen volk eerst?* In een boek met die titel wordt uiteraard stevig naar het Vlaams Belang uitgehaald. Wie zal het verbazen? Overigens kan Bart De Wever op niet veel meer sympathie rekenen bij Koçak. Hier en daar staat Vlaamsch dan nog met de 'sch' geschreven en dan heeft de lezer de neiging om te gaan geeuwen.

Ten onrechte, want Koçak is niet altijd voorspelbaar. Hij zet zich uitdrukkelijk af tegen de moslimfundamentalisten en ook de 'flower-powerbelgen' krijgen soms stevige verwijten te slikken. Koçak zet zwaar in op het belang van een goede kennis van het Nederlands, gaat niet opzij voor een portie stevige 'zero tolerance' en het verkrijgen van de Belgische nationaliteit is voor hem het eindpunt van de integratie, niet de start. Integreren 'gebeurt niet in groep', maar individueel, vindt Koçak die daarmee wel een heel eind wegfietst van het socialisme.

Zijn boek leest vlot, al had wat extra eindredactiewerk geen kwaad gekund. Soms bezondigt hij zich aan oppervlakkigheid en simplisme, maar dat gezegd zijnde, durven we het toch een moedig boek noemen omdat hij ook veel dogma's uit het klassieke multicultuurverhaal in vraag durft stellen. Toch maar lezen dus ... [PDR]

• Selahattin Koçak, *Eigen volk eerst?* Borgerhoff & Lambrigts, 256 blz., €22,50, isbn 978 90 8931 212 9

Ollanders en Pelgen

Evert van Wijk is een Nederlander die na zijn studies in Gent nooit meer helemaal weg is geraakt uit Vlaanderen, al was het maar door zijn huwelijk met een Vlaamse. Na wat omzwervingen in het bedrijfsleven is hij zelfstandig communicatieadviseur en werkt hij zowel in Vlaanderen als in Nederland. Hij is dus goed geplaatst om de verschillen tussen (zaken doen in) Vlaanderen en Nederland te duiden. En dat doet hij ook in zijn boek. Van Wijk doet dat goed gedocumenteerd, maar ver weg van de saaie opsomming. De communicatieadviseur neemt de lezer mee op weg op zijn eerste stapjes in Vlaanderen en de ontdekking van de eerste verschillen om later meer verschillen te schetsen, gekoppeld aan zijn professionele loopbaan.

Van Wijk is bij tijden hard voor Vlaanderen (België). Volgens hem loopt de grens tussen Noord- en Zuid-Europa tussen Vlaanderen en Nederland. Vlamingen zien zichzelf veeleer als deel van het Noorden. De auteur houdt zo een spiegel voor de Vlaamse lezer die wel wat confronterend is, maar nooit kwetsend. En hoewel de auteur de politieke situatie goed kan inschatten laat hij zich wel nog misleiden door 'Belgische' statistieken die de verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië opheffen in nietszeggende gemiddelden. Een boek om van te leren, niet alleen voor wie zaken wil doen in Vlaanderen-Nederland. Met een fijne mix van feit en anekdote. [PB]

• Evert van Wijk, *Waarom Belgen niet kunnen voetballen en Nederlanders nooit wereldkampioen worden; over de moeizame samenwerking tussen Belgen en Nederlanders*. LannooCampus, 144 blz., €16,95, isbn 978 90 7743 240 2

Rechtse revolutie

De periode tussen beide wereldoorlogen laat de geesten in Vlaanderen anno 2011 niet onberoerd. De grote strijd van de ideologieën die toen woedde tussen parlementaire democratie en de extremen van links en rechts, kan nog altijd rekenen op verwerking in ons collectief bewustzijn. Ook al omdat 1914-'18 niet alleen de oude orde op de helling zette, maar ook de 'Vlaams-nationale kwestie in zijn volle omvang [deed] rijzen' [p.274]. Olivier Boehme werpt een licht op het denken van intellectuelen in Vlaanderen die zich in hun zoektocht naar nieuwe zekerheden op sleeptocht lieten nemen door de 'Revolution von rechts' die vooral in de Duitstalige wereld opgang maakte. Sommigen belandden in het vaarwater van fascisme en nationaalsocialisme. In zijn panoramische ideeëngeschiedenis definieert de Vlaamse historicus de revolutie van rechts of 'konservative Revolution' als een negatie van het samenlevingsmodel van de Franse revolutie, maar ook als de keuze voor een organische en hiërarchische maatschappijvorm. Boehme borstelt boeiende portretten van figuren zoals een Victor Leemans en een Max Lamberty. Bij Hendrik De Man, een van de grote denkers van het socialisme en als politicus man van de praktijk, haalt hij de interessante idee dat het er voor de Vlamingen op aan komt 'niet te veel te verwachten van de staat, maar wel van de sociale en culturele inspanningen van het volk zelf' [p. 188]. Wie van de verwevenheid van politiek, maatschappij en denken houdt, vindt in dit boek zijn gading. [DR]

• Olivier Boehme, *Revolutie van rechts en intellectuelen in Vlaanderen tijdens het interbellum. Ideeënhistorische bijdragen*. Acco, 310 blz., € 34,50 isbn 978 90 3348 043 0

Etienne Vermeersch: splitsen = logica

[Foto © Reporters]

Wie had ooit gedacht dat de alomterespecteerde en als 'progressief' geboekstaafde Etienne Vermeersch (1934) een ernstige stem zou krijgen in het communautaire debat? Decennia al beheerst hij als ethicus van de Ugent debatten en studies over ethiek en bio-ethiek, abortus, euthanasie ... Zijn recht-voor-de-raapmeningen en soms van steriele logica druipende redeneringen zijn zelf voor rationelen en atheïsten, maar slaan vaak open wonden in de rangen van gelovigen, goed- en andere.

Twee werken van zijn hand zou iedereen moeten gelezen hebben: *De ogen van de Panda* – een 'groen' pamflet (onlangs heruitgegeven door Houtekiet) – en *Kort vertoog over de god van het christendom*. Vele neobelgen die dachten dat hij tot hun kamp behoorde, vullen dat lijstje aan met de Gravensteenmanifesten.

Al van in het prille beginstadium was Vermeersch present bij Chris Michel, in zijn huis in de schaduw van het Gravenkasteel, zoals de Gentenaars de dwangburcht noemen. Hij zat mee aan tafel bij de vele

Gravensteenmanifesten die vooropstelden dat er ook 'progressieven' en 'socialen' – met een zwak hart voor de democratie – een zuiverder federalisme en nieuwe stappen naar een confederaal België wilden. Niet elke 'linkse' hoeft een belgicist te zijn ... Ondertussen schreef hij het achtste Gravensteengroepmanifest, BHV à la Di Rupo: woekerprijs voor schijnsplitsing. In feite een vlijmscherpe analyse van het communautaire akkoord van de nieuwe regering in wording.

Dat de progressieve 'allround'-denker – in 2008 werd hij door *Knack* verkozen tot de meest invloedrijke intellectueel in Vlaanderen – brandhout maakt van de nota-Di Rupo en steeds vaker in het nieuws komt als een communautaire dwarsligger, verbaast ook Dirk Verhofstadt. De jongere broer van de gewezen premier publiceerde eerder dit jaar het omvangrijke interviewboek *In gesprek met Etienne Vermeersch* (Houtekiet, 2011). Daarin ook de redenen waarom Vermeersch toetrad tot de Gravensteengroep: 'omdat ik ertoe wil bijdragen de communautaire problemen in ons land op een redelijke wijze te benaderen en die niet over te laten aan extreem-rechts'. Zichzelf zijnd wil hij – zoals alles – ook de communautaire problemen 'rationeel benaderen'. Als met een scalpel analyseert hij het discours van politici en ontleedt hij akkoorden. Om te duiden op niet-logische conclusies, foute premissen en half-rationele analyses. 'Er zijn in Europa problemen met de islam, er zijn in België problemen veroorzaakt door de verregaande verschillen tussen

de twee voornaamste taalgroepen op het gebied van taal, invloed van de media, socio-economische structuren en politieke besluitvorming. Die problemen moeten een oplossing krijgen en die ligt mijns inziens in meer democratie.'

Vermeersch wordt geen N-VA'er of VVB'er. Hij wil helder en onafhankelijk blijven denken. Hoe anders verklaar je zijn uitspraken in *Knack* over het 'dode' nationalisme in Vlaanderen? (31 aug.) Bijna de helft van de kiezers stemt uitgesproken Vlaams, maar 'het nationalisme in Vlaanderen is zo goed als dood'. Vermeersch baseert zich daarvoor op de opkomst bij de jongste IJzerbedevaart – bedrevend, de optimistische schatting was 'bijna 2000'. De opiniepeiling van 7 oktober – 35 % voor de N-VA – was op dat moment nog niet gekend ...

Nochtans is het Vlaams-nationalisme Vermeersch niet vreemd. 'Ik heb mij altijd verbonden gevoeld met de Vlaamse Beweging'. Zowel zijn vader als diens broer waren radicale flaminganten. Oom Odiel was tijdens WO I frontsoldaat en beiden werden lid van het Verbond der Vlaamse Oudstrijders (VOS) en daarna van het VNV. 'Het engagement voor de Vlaamse Beweging is in ons gezin een constante gebleven.' Dat ook de ervaringen van zijn moeder een rol speelden, die meid was bij hoog-adellijke – franskiljonse – families in Brugge, zal zeker ook een rol hebben gespeeld bij de Vlaamse vorming van Vermeersch. Of hoe de grote filosoof ook 'geworpen' is in Vlaanderen en de Vlaamse Beweging. □

KARL DRABBE

Doorbraak is een uitgave van de Vlaamse Uitvergersgroep (VLUG).
Doorbraak is lid van de Unie van de Uitvergers van de Periodieke Pers.

REDACTIE

Passendalestraat 1A, 2600 Berchem
redactie@doorbraak.org
www.doorbraak.org
T 03 320 06 30 - F 03 366 60 45
ISSN 0012-5474

ABONNEMENTEN

Jaarabonnement 11 nummers
(verschijnt niet in augustus)
Abonnement € 25
Internetabonnement € 15
(mits opgave van elektronisch adres)
Studentenabonnement € 10
(mits opgave van elektronisch adres)
www.doorbraak.org/abonneren
administratie@doorbraak.org
IBAN BE 91 736001271976
BIC KREDBEBB

TUSSENDOR

Gratis tweewekelijkse e-zine met actualiteit en commentaar
www.doorbraak.org/tussendor

HOOFDREDACTEUR

Pieter Bauwens

CHEF POLITIEK

Peter De Roover

EINDREDACTIE

Karl Drabbe, Marc Van de Woestyne

KERNREDACTIE

Pieter Bauwens, Frans Crols,
Bernard Daelemans, Peter De Roover,
Karl Drabbe, Jean-Pierre Rondas,
Roger Van Houtte, Marc Van de Woestyne

VOORZITTER REDACTIE-ADVIESRAAD

Frans Crols

VOORMEDIUNG

Lut Lambert (Foar Dy)

MEDEWERKERS

Ludo Abicht, Jacques Claes,
Dirk Degraaf, Frederik Dekeyser,
Vincent De Roeck, Herman Deweerdt,
Wouter Laeremans, Theo Lansloot,
Bart Maddens, Eric Ponette, Dirk Rochtus,
Matthias E. Storme, Frank Thevissen,
Luc Van Braekel, Katleen Van den Heuvel,
Jan Van Doren, Wart Van Schel

CARTOONS

Erwin Vanmol

FOTO'S

Wim Van Capellen (Reporters)
Doorbraak

VERANTWOORDELIJK UITGEVER

Pieter Bauwens
Maurits De Smetstraat 12
9308 Hofstade

Uit de archieven van **Brasser**

Niet louter **toevallig**

Wat de politieke onderhandelaars ook mogen beweren: de jongste politieke ontwikkelingen zijn weinig meer dan variaties op hetzelfde thema. De toestanden die jaren geleden al op de korrel werden genomen door cartoonist Brasser vertonen veel gelijkenis met wat we vandaag meemaken. Meer zelfs: de tekeningen van toen illustreren nog altijd perfect de actualiteit van vandaag. Nochtans had Brasser geen glazen bol.

MARC VAN DE WOESTYNE

De Rover betraapt

In de prille jaren zestig (in dit geval duidelijk 1963) had Brasser als beginnend cartoonist al meteen doorwateraan de hand was met de regeling die de politici hadden uitgewerkt voor enkele Brusselse randgemeenten. Tekeningen bleken toen nog een titel te hebben. Deze heette De Rover. Het slaat op de inbreker (duidelijk toenmalig CVP-premier Theo Lefèvre) die door de Vlaming is betraapt en tot zichtbaar genoeg van de Vlaming 'berouwwol' vijf frank in de spaarpot voor Brusselse tweetaligheid steekt. Intussen heeft hij wel zes randgemeenten buitgemaakt. Enige gelijkenis met het heden is niet louter toevallig.

De laatste vier decennia van vorige eeuw volgde Pol De Valck met argusogen de actualiteit om er vervolgens als Brasser met enkele rake pennentrekken zijn milde spot op los te laten. Geen politicus was veilig voor de minzame man uit Schepdaal maar kwetsend waren zijn spotprenten nooit.

Jaren was Brasser de vaste tekenaar voor diverse Vlaamse tijdschriften en verenigingen. Samen met zijn werk voor diverse publicaties in binnen- en buitenland heeft dat een indrukwekkend oeuvre van meer dan 12 000 tekeningen opgeleverd. Ze vormen een getekende kroniek van vier decennia, een periode die tien jaar geleden veel te vroeg eindigde met het overlijden van Brasser.

Hoe boeiend dat werk is, was recent nog te zien op een tentoonstelling in Antwerpen. Terwijl die honderden stukken worden klaargemaakt voor een volgende tentoonstelling in het Duitse Hannover, mochten we een nostalgische duik nemen in het persoonlijk archief met duizenden andere tekeningen. Met dank aan Leona Van Belle, weduwe van de overleden artiest. Uit deze oogst hopen we regelmatig in *Doorbraak* pareltjes te publiceren die bewijzen dat er nog veel werk is voor de Vlaamse Beweging. Dat sommige toestanden van toen nog altijd bestaan. Met andere woorden: er is niets nieuws onder de zon.

Splits zelf de sociale zekerheid!

Word lid van het
Vlaams & Neutraal Ziekenfonds.

>> U komt tenminste uit voor uw Vlaamse overtuiging ...

Wij ook!

>> U wil een Vlaamse sociale zekerheid ...

Wij ook!

>> U wil concrete daden, geen woorden ...

Wij ook!

>> U kan er alvast zelf iets aan doen ...

Zet vandaag nog de stap naar het Vlaams & Neutraal Ziekenfonds
en splits zelf de sociale zekerheid.

Bel gratis:

0800-179 75

Hoofdzetel:

Hoogstratenplein 1 - 2800 Mechelen - www.vnz.be
Kantoren & brievenbussen over heel Vlaanderen

Vlaams & Neutraal Ziekenfonds

UW VRIJHEID, UW ZEKERHEID